

ЖОВТЕНЬ Ч. 9 1980

OCTOBER 1980 No 9

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

P. XXXVII ЖОВТЕНЬ 1980 OCTOBER 1980 Vol XXXVII

ЗМІСТ

У.Л. Осіння туга	1
І. Сеник. Осінній етюд	1
Б. І. Антонич. Вітражі; І. Калинець. Сад. Ночі; В. Свідзінський. Із-за жовтого клену	2
В. Стус. На грані; Л. Костенко. Чатує вітер; В. Голобородко. Піч	3
І. Рожанковська. Світова конференція жінок	4
Український Музей	6
Н. Світлична. Як сувій полотна	8
Наша обкладинка. Л. Гуцалюк	10
У.Л. Д-р М. Богачевська-Хом'як	11
мІб. Метастаза життя	14
О. Коровицька. У Марокко — там, де жінки не панують	15
О-КА. "Старість не радість?"	17
Тільки між нами і телефоном. Л. Калинович	18
Відбудеться бал української преси	18
Г. Совачева. Кризь пориви життя	19
Вісті з Централі	20
СФУЖО	21
Our Life	23
Замість квітів	26
Харчування Л. Грицїл	27
Хроніка Округи Чікаго. Відділи поза Округами	28
Посмертні згадки	32
Пресовий Фонд	33
Нашим малцям	34
Замість квітів	36

Головна Управа СУА і Адміністрація Нашого Життя

108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003
тел. (212) 533-4646

Our Life Editor Uiana Llubovych
тел. (212) 674-5508

Український Музей

203 Second Ave., New York, N.Y. tel (212) 228-0110

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня.

Редактор — Уляна Любович

Редакційна колегія: Світлана Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець,

"Розвага — забава" ред. Віра Андрушків.

Мовна редакція — Наталя Ливицька-Холодна.

Наша обкладинка. Любослав Гуцалюк. Осіннє місто. Олія. 1975

Cover illustration. Lubo Hutsaliuk. A Fall Town. Oil 1975.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices".

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation
335 Clifton Ave., Clifton, N.J. 07011

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська — голова
Олександра Різник — заступниця голови
Люба Волинець — заступниця голови
Христина Навроцька — заступниця голови
Марія Томоруг — заступниця голови
Ірена Чайківська — протоколярна секретарка
Марія Савчак — кореспондентська секретарка
Олександра Кіршак — касирка
Іванна Ратич — фінансова секретарка
Оля Гнатейко - вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Кіндрачук — організаційна
Дарія Маркус — культурно-освітня
Ірина Руснак — музейна — мистецька
Ірина Лончина — виховна
Теодозія Савицька — суспільної опіки
Ірина Качанівська — касирка суспільної опіки стипендій
Олена Процюк — пресова
Марта Терлецька — зв'язків
Люїза Сакс — статутова

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ольга Муссаковська — голова
Поля Книш — член
Надія Попель — член
Евгенія Новаківська — заступниця
Оксана Микитин — заступниця

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ліда Колодчин — Дітройт
Наталія Даниленко — Філадельфія
Оксана Щурова — Нью Йорк
Іванна Мартинець — Північний Нью Йорк
Ліда Гладка — Нью Джерсі
Ірина Кашубинська — Огайо
Марія Семків — Чікаго
Марія Гижа — Нова Англія
Тетяна Дурбак — Південний Нью Йорк

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd. Bilborough Estate
Nottingham, England
Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
Notting Hill Gate, London W. 2

АВСТРАЛІЯ: "Library & Book Supply"
16a Prospect St
Gleroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ: Daria Melnykovych
c/o N. 7 887 93 de Paris
26 rue de Tercy, Paris 18-2,
France

НІМЕЧЧИНА: Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 München 5, Rumfordstr. 12

ОСІННЯ ТУГА

*Повітря — мов прив'ялий трунок.
Це рання осінь шле цілунок
Такий чудовий та сумний.*

Павло Тучина

Осінь у повній своїй красі буває розмальована кольорами, які ледве чи зумів би уявити, схопити і передати найкращий майстер кисті. Навіть якби вмів, треба б відваги, щоб покласти побіч себе усі ті несподівані зіставлення барв і їх відтінків. Небувала сміливість і вишукана різномірність осінніх кольорів зачаровує нас. Бувають погожі, осінні дні, які прозорим спокоєм змушують нас задержатися й глибоко дихати це "повітря мов прив'ялий трунок". Але рівночасно та розкішна пишна краса викликає у душі смуток, неокреслений жаль. В глибині душі будиться туга. Оживають спогади давно і недавно минутих хвилин, відсунені щоденними турботами у глибоку підсвідомість. Інколи це навіть не спогади про конкретні події, скоріше картини, наче настелені образочки чогось віддаленого у часі і просторі. Але не тільки спогади; буває, що ми тужимо за чимсь несповненим, чимсь що хотілося б пережити чи досягнути. Цей кольоровий чар осені особливо сприяє такому настроєві, тужним мріям, уявам.

Дехто вважає саму тугу негативним навіть нездоровим станом людської душі, ніби вона відтягає людину від дійсності, не дозволяє жити й бути вдоволеним самим тільки теперішнім реальним життям. Як кожний інший стан людської душі, так і туга може стати шкідливою, якщо ми підсилюємо її так, що вона виповнить наш внутрішній світ по вінця й заслонить усе добре й корисне в світі, у якому живемо. Як і кожна інша одностороння настанова, так і туга може стати негативним чинником, що відмежує нас від реального світу. Але ж жити без туги, це наче жити на поверхні, йти, а радше тупцювати на одному місці.

Туга за батьківщиною це спонука діяти для неї, бо хоч далека в просторі, стане ближча, коли для неї призначені наші думки й праця. Тужити за батьківщиною це не значить не бачити того добра, яке дає нам країна нашого поселення. Але, якщо ця туга викликає в нас тільки сльози, чи проявляється у сантиментальних піснях, фразях, красномовних виступах та зіднаннях, то все це розпливається наче дим у просторі. А повинна б вона бути як негасима іскра, що вічно жевріє у нашій душі, розпалює і загриває до діла. Якби ми зуміли збудити тугу за Україною у наших дітей, нашої молоді, то ми могли б бути спокійні за майбутнє і їх і нашої батьківщини. Але ж такої туги, як і любови не викличе наш наказ, упізнання і нарікання на байдужість молодих. Це може бути вислідом тільки доглибинного знання і праці для батьківщини. Ми бачили як молодь горнула до акції в обороні ув'язнених. Парафразуючи слова Малога Принца з однойменної казки Екзюпері: любимо це чи того, для кого посвячуємо свій час і труд, за кого почуваємося відповідальними. Але тужити можемо не тільки за батьківщиною чи за дорогими серцю людьми. Тужити можна за

ІРИНА СЕНИК

ОСІННІЙ ЕТЮД

Павучками тремтливими
Заплітається осінь,
Заплітається осінь у серце моє.
І бабине літо
Тче вересень тихо
Вплітаючи в коси
Соняшні дні

Бабине літо
Смутки і болі
Вітер із листям
Вкупі зірвав,
В парку примовклім
Дерева голі
Тільки мені хтось
Враз прошептав:

Бабине літо,
Бабине літо,
Тчеться для тебе
Із року в рік.
Чом не старієш
Ти під цю пору,
Час твоє серце
Давно вже обпік.

Бабине літо,
Бабине літо
В небі прозорім
Крик журавлів
В парку примовклім
Тужить трембіта
Трембіта моїх
Втрачених днів

Казахстан, 1980

особливими внутрішніми переживаннями: за красою, музикою, за приязню. Святці тужили за Богом і шукали Його у пустелі чи у милосердних ділах, у молитві чи контемпляції.

Несповнена туга — болюча. Але без неї, навіть серед матеріальної розкоші й у добробуті це — весті пусте життя. Це вона не дає "спати ходячому", а жити як повноцінна людина.

У сьогоднішньому числі містимо статтю-спогад Надії Світличної про Ірину Сеник і про їхнє спільне перебування у лагері. На останній сторінці обкладинки друкуємо вже втретє взір до вишивання за проектами Ірини Сеник. Це туга за красою, за творчим виявом веліла ув'язненим у жорстоких умовах табору серед нелюдського оточення, творити красу і добро. Це вона дала їм силу вийти з цього пекла не збіднілими, а збагаченими душевно. Читаючи ті спогади завжди приходиться на думку: а ми? до чого змагаємо, куди прямуємо... за чим тужимо?

У. Л.

БОГДАН ІГОР АНТОНІЧ

ВІТРАЖІ Й ПЕЙЗАЖІ

I. ОСІНЬ

Дозрівають довгі дні, як ярі яблука,
лине листя з лип,
плине воза скрип,
коло лісу колом плетється вигук зяблика.

Палиться під захід сонця неба палуба,
от отара в отаві,
сизі мряки сиваві,
в яслах яру ясний ястер ятрить яструба.

П'яне ліяно на піяніні трав
вітер заграв.

Спіють дні все менші, нерівні,
п'ють по півночі півні

і
ості, осокори,
рій ос
і ось
вже осінь
і
о
осінь
інь
нь.

ІГОР КАЛИНЕЦЬ

САД

Осінній сад, як у дитинстві,
такий високий і прозорий.
Вночі колишуться між листям
ренетами осінні зорі.
І разом з листям-сухозліттям
вони впадуть у жовті трави,
коли у небі раптом віти
засперечаються з вітрами.
І кришталево б'ються зорі,
і пришуть в ніч від них осколки.

Осінній сад такий прозорий,
такий високий...

НОЧІ

Пронесиш ти осінніми ночами
очей своїх непереможну сталь
повз кольори незнаної печалі,
повз розум, серце і твої уста.

І я лечу у мох твоєї тиші
і хочу крикнути,
аж падаю від слів
хоч раз солодко озовися
мовчання скрипкою услід!

Хоч раз мені розкривь руками,
промінням ласки обнадій!

Та ти пройдеш,
щоб знову кануть
у темряві осінній, як воді.
І чорні квіти виростають з вікон
у місто, в небо, у мої світи.
І я згоряю смолоскипом,
який ніщо не освітив.

Зі збірки "Вогонь Купала"

ВОЛОДИМИР СВДІЗІНСЬКИЙ

М. Степнякові

■
Із-за жовтого клену
Жарка зоря в павутинні.

Гашу над столом моїм
Полум'я зблідлий листок,
А з ним
І розцвіти милої казки.
Цілу ніч порцеляновий човник плив
Проти збитої ряски.

Недовго осени згорблений день
Буде кульгати в полі пустому
Тільки смутно, що раз, то смутніш,
Вертати над вечір додому.
Із-за сірих покрівель
Руки диму в липкім павутинні.
Порцеляновий човнику мій,
Чи поплинемо нині?

18/VII 1929
1932

Рисунок Слави Геруляк

ЛІНА КОСТЕНКО

Чатує вітер на останнє листя
старого дуба, що своїм корінням
тримає схили урвища...

А знизу,
по глинищах,
по збляклих травах
вповзає дим циганського багаття,
і чутно — перегукуються люди
за сірою гіркою пеленою...

Строката хустка — жовте і багряне —
з плечей лісів упала їм під ноги.
І вся природа схожа на циганку —
вродливу,

темнооку,
напівголу,

в червоному намисті з горобини,
з горіховими бубнами в руках...

ВАСИЛЬ СТУС

НА ГРАНІ

Лягають тіні синім полум'ям
Де осені спижеве маєво...
І важко річка, літом повнена,
Спливає гаєм.

Холоне вітер серед віт дерев,
Котрі дощем тернистим зрошені...
Нехай вас чорт, печалі, забере,
Чом причаїлися непрошені!?

Нехай не тане дум кошлатий дим!
Лови в туманів променистий біль,
Докіль забудеш хлипання біди,
Як забувають рідний хліб і сіль.

Хай тіні полум'ям лягають в синяві,
Нехай спижева осінь зринула —
Не мовкни. Борсайся в холодній піняві:
Ми не перейдемо! Не переминемо!

Збірка "Зимові дерева"

ВАСИЛЬ ГОЛОБОРОДЬКО

ПІЧ

Хтось вилив на клена
червоної глини
(недавно примазували хати до свята) —
І він обсипає листям піч на подвір'ї
з голови до ніг,
з голови до ніг.

А на печі
із перця намисто;
стоїть у фартушку лебединім, як молодиця,
і коси з цибулі

у вінок склала на голові,

а голова високо-високо—
аж у небі...

Сестричко Оленко, то ти
так принарядила піч?

Ні — то осінь. То осінь.

Осінь — з просинню на очах.

Осінь випускає із рук журавлів,
укладає дівчаткам

з зеленими обличчями

у шкільні торбинки зошити,

оливці
і щастя.

А піч котить їм навздогін
по листя червоному шелесті
зелений бублик сонця.

Ідіть, дівчатка, у школу.

Ідіть, дівчатка...

Ідіть...

СВІТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ЖІНОЧОЇ ДЕКАДИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У КОПЕНГАГЕНІ

(ЗАКІНЧЕННЯ)

До участі у Світовій Конференції Жіночої Декади Об'єднаних Націй запрошено 152 держави, обсерваторів тих держав, що не є членами О. Н., представників різних агенцій Об'єднаних Націй, міждержавні і не-урядові організації і репрезентантів визвольних рухів. Делегації діяли за інструкціями своїх міністерств закордонних справ. Так багато делегацій було очолюваних мужчинами, що данський журналіст назвав це конференцією мужчин для жіночих справ. На атмосферу конференції вплинув факт, що до програми включено ряд контроверсійних політичних проблем. Постійним рефреном стали протиамериканські і протижидівські виступи і демонстрації. Різні делегації на знак протесту виходили з залу багато разів. Коли прийшла вістка про військовий переворот у Болівії, данська поліція силою усунула крикливих демонстрантів з Бея Сентер, де відбувалася офіційна конференція. Друга демонстрація наступного дня відбулася без інцидентів.

Феміністки були розчаровані, що політика відсунула на бік спільну жіночу проблематику. Насправді, жінки сходу і заходу, а згідно з новою номенклатурою, північної і південної частини земної кулі, мають між собою мало спільного. Ідеологічні, економічні і культурні різниці такі великі, що годі їх перебороти. "Це ж нонсенс говорити про фемінізм до жінки, що не має води, поживи ні даху над головою", заявила у своїм виступі делегатка Нової Зеландії.

По параднім відкритті конференції, в якій взяла участь королева Данії Маргарета II і генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм, приступлено до вибору голови. На цей пост вибрано Лізу Остергаард, міністра культури Данії, секретарем призначено раніше Люсіль Маір з Джемейки. Створено два комітети — перший для розгляду жіночого питання у поодиноких країнах, другий для регіональних і глобальних проблем.

На пленумі складали свої заяви і погляди на жіноче питання у безконечній черзі делегати 136 держав і представники різних агенцій Об'єднаних Націй. Згідно з традицією Об'єднаних Націй, не обійшлося тут без взаємних обвинувачень, образ, протестів і пояснень.

Багато речників делегацій різних держав подавали дійсний стан справи рівноправності жінок та пляновані заходи, щоб її сповна застосувати. Комуністичні держави лише хвалилися, що у них ця справа давно задовільно розв'язана. Як було до

передбачення, ні одна делегація західного світу не нап'ятувала кольоніальної системи та поневолення народів східної Європи.

Конференція закінчилася схваленням плану дії на найближчих п'ять років, що обіймає 218 параграфів. США, Австралія, Ізраїль і Канада голосували проти, 22 держави стрималися від голосування. Причиною було те, що у вступі до плану дії сїонїзм поставлено поруч з кольонїалїзмом, імперїалїзмом і расїзмом, які слід поборювати. США мали теж застереження до рішення, щоб фїнансову допомогу для палестинських жінок переводити у порозумїнні з Палестинською Визвольною Органїзацією, бо це надавало б майже державного статусу цьому рухові на терені Об'єднаних Націй.

Багато резолюцій перейшло вправді більшістю голосів, одначе при збільшеній кількості голосів проти і тих, що стрималися. Деякі могли б бути відкинені, коли б ті, що здержалися, голосували проти. Кілька резолюцій прийнято на підставі узгїднення. Іронїчну нотку впроваджує загальне побажання, щоб самі Об'єднані Нації zatrudнювали пропорційно жінок у своїх бюрах, включно з численними агенціями.

У новім пляні дії поширено і уточнено програму, схвалену у Мехїко у 1975 р. Слід ствердити, що він має не лише моральне значення. Протягом найближчих п'ятьох років Об'єднані Нації виплатять мільїонові суми на схвалені цілі, зокрема на допомогу для народів т. зв. третього світу, палестинських і африканських жінок.

Мїждержавні дїсонанси мали свій відгук внутрі американської делегації. Sarah Weddington, голова делегації, скликала пресову конференцію і висловила невдоволення з перебігу нарад, зокрема з наголосу на політичні а не жіночі питання. Мурилки — членки американської делегації збойкотували пресову конференцію тому, що делегація США не піддержала резолюції проти расїзму.

Для зацікавлених жінок, що не мали змоги брати участі в офіційній конференції, не-урядові організації влаштували "Форум" у будинку університету Копенгагену. Цїллю "Форуму", подїбно як "Трибуни" у Мехїко, було вможливити жінкам цілого світу зустрїтися для вимїни думок і дискусїй, що частинно мали відзеркалювати тематику офіційної конференції. Первїсний плян, щоби дати першенство організаціям, які в майбутньому очолять різні почини на мїжнароднім терені, не був застосований у практиці.

Заздалегідь підготовані панелі "Форуму", на які опрацювали теми делегатки різних держав, відбу-

Копенгаген. Зліва Голова США — Іванна Рожанковська, Дарія Степаняк, Ольга Шнайдер.

Виставка української жіночої преси.
Світл. Дора Рак

валися у віддаленім приміщенні бібліотекарської школи, всі інші workshops, семінари, дискусії і виставки у будинку університету. Організаторкам було важко опанувати 8000 жінок з їхніми різно-рідними інтересами. Скромне місце на виставки у коридорі треба було виборювати, а опісля пильнувати, щоб інші його не зайняли, теми семінарів міняли, додавали нові, часом доповідачі не являлися на заповіджений час.

Від самого початку добре зорганізовані, інспіровані більшовиками, групи жінок з Південної Америки, Африки і арабських країн намагалися опанувати "Форум" та перетворити його на політичну арену. Вони масово приходили на семінари, перебирали ініціативу і мікрофони та виголошували промови. Аполітичні теми не притягали лівих елементів і на них учасниці улаштували спокійні дискусії та розглядали різні питання.

В часі конференції появлявся п'ять разів на тиждень восьми сторінковий часопис "Форум 80". В ньому подавали програму на кожний день, час і місце пресових конференцій, вісті про хід офіційної конференції і статті на різні теми. Тут теж відчувалося деяку тенденційність організаторів "Форуму", які видавали часопис. Великого формату знімки Валентини Терешкової, голови советської делегації та Ляйли Кхалед, палестинської терористки, появилися аж двічі, поміщено чомусь лише текст привіту для конференції Об'єднаних Націй чеського президента Густава Гусака, хоча таких привітів було напевно десятки.

Учасниці "Форуму" сподівалися, що висліди їхніх нарад будуть включені у якійсь формі до висновків офіційної конференції. В тому напрямі були пороблені різні заходи, що виявились безуспішними. Дня 23 липня появилася у "Форум 80" вістка, що представниці не-урядових організацій будуть допущені до голосу на пленумі, алеж це було неможливе до здійснення з огляду на час. Голова не-урядових організацій відмовилася виступити сама в імені 37 організацій, що мають різно-рідні цілі, завдання і досвід.

Організаторки "Форуму" відмовилися також зложити заяву чи передати резолюції на конференцію Об'єднаних Націй, бо уважали, що так різних, часто протилежних ідей і поглядів неможливо звести до спільного знаменника. Хоча "Форум" від початку був подуманий, як нагода для зустрічі і виміни думок, багато жінок висловило невдоволення і розчарування з того приводу, що їхній голос був знехтований у справах, які їх безпосередньо торкаються.

У "Форумі" взяли участь представниці українських жіночих організацій з Європи, Канади і Америки у співпраці зі СФУЖО. На конференцію прибула також Ніна Строката з перекладачем Мирославою Стефанюк. Українки не мали ніякого статусу, не мали також ні приятелів ні опікунів серед учасниць "Форуму" чи офіційної конференції. Незважаючи на ті несприятливі обставини, як також на брак відповідних і актуальних інформаційних матеріалів, українська група використала кожну нагоду, щоб зазначити свою присутність.

Workshop на тему оборони родин політичних в'язнів, якого добилися представниці СФУЖО, допровадив до конфронтації з лівими елементами, що діяли за вказівками советської делегації. Група понад 50 жінок вигуками перервала слово Ніни Строкатої. Між ними з'явилася "представниця" України, яка назвала себе Ніною Ковальською. Вона роздала між присутніми брошуру в українській, англійській і французькій мовах Єлисавети Є. Кастеллі п. н. "В країні здійснених мрій". Цю дешевеньку пропаганду доповнювали "Новини з України" в англійській мові, повні наклепів на українську еміграцію. Комуністки домагалися голосу для Ковальської, хоча самі вони постійно виступали проти своїх офіційних делегацій, як репрезентантів репресивних, злочинних державних правлінь. Хаос продовжувався, українки не допустили до голосу Ковальської і вийшли з залі, коли минув час призначений на дискусію.

Дводенна голодівка частини української групи в обороні жінок політичних в'язнів, першого дня під університетом, другого дня під Бея Сентер, знайшла розголос не лише серед учасників обох конференцій,

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

РОЗКЛАД ЗАЙНЯТЬ КУРСІВ ПРИ УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ

Осінь 1980 р.

КУРСИ ДЕРЕВОРИЗЬБИ

Курси техніки дереворізьби, вживані в українському народному мистецтві, для дорослих і дітей віком від 12 років. Зайняття відбуватимуться щосуботи. Дні зайняття будуть усталені, як тільки будуть готові спеціально замовлені інструменти уживані для дереворізьби.

На всі курси треба записуватися заздалегідь. Можна зголошуватися телефоном: 212 228-0110.

Довідки про дні, години та місце зайняття, також запис на курси у Музеї, телефон: 212 228-0110.

Плата за навчання: не-члени Музею 40 дол., члени — 35 дол., студенти і пенсіонери — 30 дол. діти до 16 років безплатно.

20 вересня — 25 листопада 1980 року

Продовження: СВІТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
але також у місцевій щоденній пресі.

Виставка, пресова конференція, прийняття для знайомих делегаток, участь у дискусіях "Форуму" та різних імпрезах виповнили час української групи.

За п'ять років відбудеться наступна конференція Жіночої Декади Об'єднаних Націй, до того часу буде не одна нагода участі у подібних імпрезах меншого і більшого масштабу. Насувається питання, які наші до-теперішні осяги на міжнароднім терені, чи повинні ми брати участь у цього роду конференціях, а якщо так, як до них підготуватися.

На сторінках української преси пишемо про успіхи, хоча від Другої світової війни ми не зуміли виробити собі ніякої позиції на міжнароднім терені ні продовжувати контакти, що їх в часі між двома світовими війнами нав'язали Софія Русова, Мілена Рудницька, Ганна Чикаленко-Келлер і другі. Сьогодні бракує нам не лише жінок цього масштабу, але також ясної концепції — чому беремо участь у даній конференції і що хочемо досягнути. Відповідь на ці два питання дала б змогу з'ясувати потребу нашої участі, а також склад делегації і приготування відповідних матеріалів.

Часто говоримо про український "жіночий рух" на еміграції, який в дійсності не існує. Немає навіть діалогу в українським середовищі про додатні та від'ємні ціхи цього руху, та його вплив на молодшу генерацію наших жінок і українську родину у діаспорі. У кожній країні нашого поселення існують українські жіночі організації, які виконують важливі громадські завдання, однаке це не є рівнозначне з існуванням жіночого руху. У кожній країні нашого поселення жіночий рух виявляється у різних формах, залежно від

КУРСИ ВИШИВАННЯ

Ознайомлення з різними стибами української вишивки та її історією і естетикою. Зайняття відбуватимуться щосуботи для початківців і тих що мають досвід у вишиванні.

Зайняття відбуватимуться в домівці СУА, 108 Друга евеню, Нью-Йорк.

Години зайняття: від 1:15 до 2:45 по полудні. Плата за навчання: не-члени Музею 30 дол., члени — 25 дол., студенти і пенсіонери 20 дол., діти 16 років безплатно.

Від 20-го вересня — 25-го листопада 1980 року.

КУРСИ ПИСАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК

Зайняття з виготовлення українських писанок відбуватимуться у березні і квітні 1981 року. Докладну інформацію можна дістати телефоном у Музеї: 212 228-0110.

традицій, звичаїв та наставлення загалу населення тих націй до цього питання. Українські жінки не виявляють особисто більшого зацікавлення жіночим рухом, до-тепер ні одна не вибилася на видатне становище в жадній державі. Яка ж тоді наша роля на міжнародніх конференціях, яких головною темою є жіночий рух, коли українське жіноцтво діаспори не має до нього ніякого відношення? Відповідь ясна — хочемо сказати правду про Україну, стати в обороні жінок політичних в'язнів, родин політичних в'язнів, інформувати про нашу працю на еміграції. На міждержавних конференціях в імені України говорить ССРСР, і доки не знайдеться держава, що висуне українське питання на міжнароднім терені, світ буде приймати за правду комуністичні брехні, або іронічно підсміхатися на советські звіти і заяви. Не маючи ніякого статусу на міжнароднім терені, ми є безсилі. Можемо діяти лише на маргінесі тих конференцій, поширювати інформаційні матеріали і старатися здобути прихильників української справи.

Жінки, що беруть участь у міжнародніх конференціях звичайно очолюють жіночий рух на власнім терені, займають важливі пости в уряді або у парламенті, співпрацюють з агенціями Об'єднаних Націй з доручення своїх урядів або неурядових організацій, між ними теж високо кваліфіковані спеціалістки різних ділянок суспільного життя професійного та академічного світу. Вони між собою знайомі і орієнтуються у різних ходах та нюансах міжнароднього терену. Між нами майже нема жінок такого стажу, однаке висилаючи відпоручниць на міжнародні конференції, ми повинні подбати, щоб бодай частина з них була ознайомлена з темами конференції і могла забрати авторитетне слово у диску-

ВИГОТОВЛЕННЯ ПРИКРАС НА ЯЛИНКУ

Діти і дорослі матимуть нагоду навчитися робити традиційні українські прикраси на ялинку. Зайняття відбуватимуться щосуботи і щонеділі.

Години зайнять: від 2:00 до 4:00 по полудні.

Плата за навчання: не-члени Музею 3.50 дол., члени — 3 дол., студенти і пенсіонери — 2.75 дол., діти до 16 років безплатно.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

1000.00 дол. — Іван і Діана Гинанські, Вільмінгтон, Дел. — (меценати)

500.00 дол. — проф. Іванна і д-р Олег Ратичі, Едісон, Н.Дж. — (добродії)

100.00 дол. — 102-ий Відділ СУА, Індіана.

50.00 дол. — Марія Кознарська, Гантер, Н.Й.

40.00 дол. з нагоди вінчання Ірини і Андрія Лашуків складають батьки Стефанія і Іван Цьолко.

20.00 дол. — Мирослава Молдован, Віліямсстон, Н. Дж.

4.00 дол. Марія Волянська, Еддістон, Пенн.

140.00 дол. дохід з продажу старих меблів бл.п. О. Сенюти, членки 59-го Відділу.

ДАРУНКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ:

Теодора Май, Бруклін, Н.Й. — мужеська сорочка, штани і крайка — Буковина.

Ольга Трачук, Асторія, Н.Й. — швальна електрична машина фірми: Пан Американ Севінг Машіне Корп.

Щиро дякуємо,

Марія Шуст

директор

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЧКИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ:

Анна Натина, Річмонд Гілл, Н.Й. — 6 вишитих серветок і 5 подушечок на голки.

Ірина Твердохліб, Рочестер, Н.Й. — 1 скатерть-вибійка і 12 серветок.

Емілія Павлик, Брукгавен, Пенн. 13-ий Відділ СУА — 2 вишиті серветки.

Марія Венчак, Честер, Пенн. — 3 малі вази.

Лідія Колодчин, Воррен, Міч. — 12 книжок "Україна" — коротка історія.

Нотатка: Хто зацікавлений, або вміє робити прикраси на ялинку, просимо зголоситися до Українського Музею.

Сердечно дякую,
Ірина Волосянська
завідуюча крамничкою

сіях. Для високо кваліфікованих жінок можна б з часом добитися місця у панелях при допомозі не-урядових організацій. Для цього однак необхідна посиленна, постійна співпраця з тими організаціями у кожній державі.

При обмежених можливостях наших виступів інформаційні матеріали набирають першорядного значення. Цій, чи не найважливішій справі, ми ще ніколи не присвятили відповідної уваги. Випадкові матеріали, часто у поганій англійській мові, ледве чи можуть залишити сліди нашої акції на міжнародних теренах. Дотепер ми не здобулися на брошуру, що подавала б основні факти історії України та бібліографію для тих нечисленних осіб, що хотіли б ближче познайомитися з українськими проблемами. Про нас не знають, або не хочуть знати, тому така брошура повинна стати нашою візитівкою на кожній конференції. Окремі брошури з різних ділянок як русифікація, політичні в'язні, голод 1933 р., нищення релігії, нищення історичних пам'яток, палення музеїв і бібліотек повинні бути виготовлені знавцями тих справ. Естетично оформлені, по змозі ілюстровані брошури, що подавали б важливіші факти і статистику кожної ділянки, це необхідний засіб інформації. Ілюстрована книжечка про працю українських жіночих організацій у західній частині світу була б теж дуже вказана.

Нам добре відомі епітети і закиди, якими союзна преса старається дискредитувати українську еміграцію. Історичні факти, статистика, свідчення очевидців, це найкраща відповідь на брехливу пропаганду.

На міжнародних конференціях крім англійської, домінує еспанська мова. Принаймні деякі наші

матеріали повинні з'явитися також в еспанській мові, головне тому, що Південна Америка підпадає чим раз більше під союську впливи.

Майже на кожній конференції є можливість влаштування скромної виставки. Тут теж слід поважно задуматися над тим, яке завдання вона повинна виконати, а тоді заздалегідь її підготувати та подбати про мистецьке оформлення.

Байдуже а то й вороже наставлення до українського питання учасниць міжнародних конференцій спонукує українок влаштувати голодівки чи демонстрації, щоб звернути на себе загальну увагу. Преса, яка звичайно шукає менше чи більше сенсаційних подій, радо поміщує про це вістки зі знімками, а навіть інтерв'ю з членами групи. На дальшу мету це немає ніякого значення, коли немає відповідних матеріалів, що дають підставу для таких драстичних потягнень.

Вкінці слід згадати про фінансову сторінку зовнішніх зв'язків. Держави видають на такі конференції мільйони доларів, у нас бракує скромних фондів не лише на підготову і видання матеріалів, але також на покриття коштів участі наших відпоручниць, зокрема оплачення перебування у люксових готелях, де звичайно спиняються державні делегації та де ми мали б більше можливостей особистих контактів, ніж на коридорах конференційних залей.

Союз Українок Америки бере участь у міжнародних конференціях ще від п'ятдесятих років. Наші досягнення мінімальні. Сподіваюся, що найближча Конвенція візьме до уваги мої міркування і сугестії при плануванні нашої дальшої праці у цій ділянці.

(Короткий спогад про Ірину СЕНИК)

*Розгортаю життя
як сувій полотна:
ось мережка гріхів
і низинка падінь.
Верховинка жадань,
яворівка притаєних прагнень.
Далі — хрестики чорні
страждань і терпінь
та червона стебнівка
палкого кохання.
Ось гладинка жіночої ласки,
перетиканки пестощів з ніжністю...
Ці нитки, ці голки,
незаручені пальці в наперстках.
Все життя у шитті,
і шиття, як життя.
Необв'язане моє життя,
мов сувій полотна.*

Родини Сеників на засланні в Анджеро-Судженську Зліва- сидить Леоніда і мати; Стоять Роман, Ірина

The Senyk family in exile: From left: Seated: Leonida and her mother; Standing: Roman and Iryna.

Цей вірш написала Ірина СЕНИК, або Оріся, як її називають близькі. Написала після того, коли за нею вдруге зачинилися двері тюремної камери восени 1972 року.

Вперше її заарештували 19-річною, студенткою університету. Десять каторжних років не знищили життєлюбної Орісі. На безжальних тайшетських дорогах вона мріяла про велику любов і писала ліричні вірші, жила надією на зустріч з рідними — братом, сестрою, мамою, — що теж повірилися по чужині, брутално розкидані з їхнього львівського гнізда. І вишивала, вишивала скрізь і завжди. Мені здається, що в Орісі найулюбленішою іграшкою ще з немовляти мала бути голка з барвистою ниткою. А коли виросла — вишивання стало її потребою, її диханням. Коли після тяжкої операції на хребті професор Корнев у Ленінграді заборонив їй вишивати, (вона мусіла лежати нерухомо в гіпсі) — Оріся йому сказала: або вишиватиму, або помру. І професор поступився перед впертістю незвичної пацієнтки. Вона вишивала лежачи. І вижила, хоч потім ще рік була в гіпсі, кілька років ходила з милицями і вже на все життя лишилася інвалідом другої групи (непрацездатною).

В її торбинці завжди була якась незакінчена вишивка з нитками, щоб кожної вільної хвилини можна було вишивати. Була розпочата городенківським безконечником суконка і в листопаді 1972 року, коли її заарештували. Звичайно, все вилучили під час обшуку, бо до камери жодних металевих речей (навіть гапликів чи якихось запинок) брати не дозволено. Оріся оголосила голодівку, вимагаючи своєї роботи. Ціною кількадедної голодівки вона домоглася свого і вишила ту суконку, сидячи на параші (найбільш освітленому місці в камері). Вишивала вона й під час першого ув'язнення, коли все було "не дозволено". Не було ниток —

висмикувала з панчіх чи з подертого одягу, не було голки — вишивала риб'ячою кісткою...

У мене є дорогі подарунки від Орісі: три клаптики зі взорами, які Оріся вишивала в Тайшеті. Пересічного глядача вразить незвичайна техніка вишивання: таких дрібних і рівних хрестиків, здається, не можна вишити навіть із збільшувальним склом, а не те що в концтаборі закоцюблими від холоду й лісопвалу пальцями. Мене ж вражає в них інше. Це не просто клаптики — це невільничі номери, які в'язням нашивали на спину й на груди.

Коли мене привезли до Мордовії в червні 1973 року (Оріся приїхала рівно за місяць переді мною), два найяскравіші враження закарбувалися мені в пам'яті одразу: багато квітів, які відвоювали в зоні Дарка Гусяк і Катерина Зарицька та плекали їх, як немовлят, і вишивки скрізь: на вікнах і над грубкою в бараці, біля ліжок-нар і на комірцях табірних суконок у всіх українках (їх було тоді семеро). Хтось скаже: а нащо золотити клітку? Звичайно, в будь-якій клітці неволя лишається неволею. І все ж сіра одноманітність тягучої неволі трохи відступала перед працюючими руками Дарки, що викохувала квіти, й Орісі, яка прикрасила барак вишивками з мішковини, що давали до миття підлоги.

Оріся завжди була з-поміж нас найбільшою вигадницею, що особливо збагачувало нас свята. На Миколая, крім традиційних різок, кожна з нас знаходила під подушкою щось вишиване від Орісі,

перед Великоднем Орися обкладала якийсь горщик змоченою ватою, висівала насіння жежухи — і на Великодньому столі, хоч не було ні паски, ні жодних писанок, крім мальованих, зате був зелений городець із якимсь жовтим курчатком з ниток. Не було свічок на Різдво — кожна з нас діставала від Орисі по вишиваній свічечці, і ми прикрашали ними соснову гілочку, яку вдавалося сховати від наглядачів, над столом у так званій їдальні чіпляли декоративну Різдвяну закладку, яку вишила Орися за композицією Стефи Шабатури, і співали колядок аж до відбою... Не було на чому вишивати — Орися брала відпадки з рукавиць і робила з них диво. В "Нашому Житті" вже репродукували фрагменти дитячої "Читанки-вишиванки" і модель киптаря, вишитого на рукавичній тканині. Для мене Орися пошила в таборі сорочку з казенного невідбіленого простирадла — це теж одна з моїх реліквій.

Мені пощастило бути з Орисею майже на одному ліжку три табірних роки в Мордовії. Перед тим ми вже кілька років були знайомі заочно через посередництво Оксани Яківни Мешко, з якою вона відбувала разом перше ув'язнення. В таборі я вчилася від Орисі працювати, щедрості, любові до вишивання, постійного неспокою і віри в завтрашній день.

Багатогранні захоплення оволодівали нею цілком, витісняючи одне одного. Коли Орися зацікавлювалася скитами чи антами, вона запоем читала про них усе, що вдавалося видлубати в наших обмежених можливостях, і тоді все забарвлювалося в "античний" колір: компонувалися закладки зі скитськими оленями, чи баранцями, викликалося на безконечні дискусії Ірку Калинцеву, що найбільше хворіла практичними, і навіть ім'я мого брата, яке часто згадувалося між нами, звучало як Івант.

Потім приходив шал вишивання, (якого вона взагалі ніколи не кидала). Забувалося все інше. До неї зносили найменші клаптики — і з них виходили подивугідні мініатюри: вишивані закладки для книжок, дитячі обереги і пам'ятні монограми-експлібриси. Вишивки народжувалися з блискавичною швидкістю, недарма Івано-Франківська господиня називала її "електричною Іриною".

Пізніше голку витіснили олівці — Орися компонувала взори. В такий час, здається, весь світ вона сприймала як плетиво орнаментів. Серед ночі їй щось підхлюпувало, і вона, не помічаючи хрипів і стогонів бараку, навпомацки занотувувала ескізи майбутніх взорів, які їй чи то приснились, чи пригадалися, чи то придибали до неї з далеких Карпат, незважаючи на хуртовину, табірні дроти і тупіт наглядачів попід вікнами.

За якийсь час віршування витісняло все інше, і вона вишивала механічно, і мабуть вишивка лягала перед її зором римами, тріолетами і словесними образами. Ось ми почули якусь російську пісню по радіо (в таборі вже був так званий "брехунець" — гучномовець), і взялися перекладати її на змагання — хто краще. Щокілька хвилин біля моєї машини в цеху з'являлася Орися з своїми варіантами перекладу.

Ірина Сєнік літо 1972 р. (перед другим ув'язненням)

Iryna Senyk, (before her second imprisonment.)

Переклади виходили різні, ми гарячкували, обстоюючи свої знахідки і сперечаючись за наголови, наші арбітри не завжди були об'єктивні, і ми гарячкували ще більше. А за якийсь час кепкували самі з своїх "шедеврів" і вибирали якийсь оптимальний варіант. Так було в нас із кількома віршами російських авторів ("Душа" Кузнецова, "Доць" Куркіна) та з польськими поезіями Л. Стаффа, Ю. Тувіма. Був в Орисі й оригінальний вірш польською мовою, написаний під час етапу до Мордовії, а я перекладала його на українську, і вже бігала до неї з своїми варіантами для авторизування.

Więzienie w Charkowie. Noc.

A w mojej głowie myśli moc.

Ile boleści więzienie miesci?

А то раптом з'являвся біля моєї машинки якийсь гостинець "від зайця" з написом: "Киці Мурлиці, що шиє кляті рукавиці"...

Мій в'язничний термін був короткий — 4 роки. Про такий табірні старожили кажуть: "можна на параші пересидіти". І в моїх спогадах — навіть найтяжчих — переважають ясні кольори. Вдома був син, видно було кінець терміну, і на місці вмерлих ілюзій народжувалися нові.

НАША ОБКЛАДИНКА

"Осіньне місто" Любослава Гуцалюка, яке помістили ми на нашій обкладинці, хоч у чорно білій репродукції, передає характеристичні для цього маляра прикмети. Можемо жаліти, що друкарська техніка, якою видаємо наш журнал не дає можливості вживати кольори, якими майстерно володіє Л. Гуцалюк. Ретроспективна виставка, яку приготував Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА), дасть можливість любителям образотворчого мистецтва побачити картини Любослава Гуцалюка в оригіналах. Виставка відбудеться від 9-го - 23-го листопада в галерії при 136 Друга Ев. в Нью Йорку, а дасть вона перегляд праць маляра за 25 років, тобто від 1956 р. Хоч Любослав Гуцалюк почав малювати вже раніше, але дату першої виставки в Парижі (1956 р.) вважає він початком свого професійного малювання. На теперішню виставку зберіг він багато картин, які будуть показані вперше. Він хотів б показати свій розвій та поодинокі періоди і фази своєї праці.

Любослав Гуцалюк уродженець Галичини, а тепер його життя пробігає поміж Нью-Йорком і Парижем. Щокілька літ відбувалися виставки його картин у Парижі на вперемін з американськими галереями в Нью-Йорку, Бостоні й інших містах. Брав теж участь

Л. Гуцалюк. Нью-йоркські катедрі. Олія.
Репродуковане на поштових картках
Українського Музею.

L. Hutsaliuk. Cathedrals of NY. Oil. (Post card reproduction by the Ukrainian Museum.)

у збірних і індивідуальних виставках улаштовуваних ОМУА в Нью-Йорку, а теж в українських галеріях різних міст у США і Канаді (Чикаго, Торонто, Вінніпег, Бостон тощо).

На питання про науку малювання Любослав Гуцалюк каже, що першим вчив його Еко — Едвард Козак. Формальна школа це була Мистецька Школа в Купер Юніон в Нью-Йорку.

Є ще одна вітка, у якій проявляється майстерність Любослава Гуцалюка. Це

портретики, опівцем чи тушшю, на яких "ловить" він не сподіваючись того осіб. Такі ескізи авторів можна знайти у збірках поезій чи прози. В "Нашому Житті" ми містили такий портрет нашої співробітниці Марти Тарнавської.

Є такі портретики Василя Барки, Остапа Тарнавського та інших.

Український Музей помістив репродукцію з олії Любослава Гуцалюка на одній з поштових карток, виданих минулого року.

Закінчення: ЯК СУВІЙ ПОЛОТНА

В Орисі було позаду 10 років сталінських концтаборів і 13 відбутих років довічного заслання, а попереду 6 років нового табору і 5 років заслання, тепер уже не з рідними, а в самотині в далекому чужому Казахстані — з болячками, з травмами і шрамами на душі. Її кольори переважно темні: вишневе з чорним, чорне з жовтим, або й просто чорне. В минулому — постійне хилитання між життям і смертю, тяжка хвороба, що в неповних тридцять років зробила її непрацездатною, всілякі злигодні й непосильні труднощі, смерть сестри Леоніди, серце якої не витримало після табору і спинилося в засланні — в Анжеро-Судженську.

"...Осталася вона там у чужій землі. А мені так хотілося видерти її з обіймів Сибіру, перевезти на Янівське. Та як бачите, сама попала під чуже небо. І не знаю, чи не прийме мене чужа спекотна земля. Знаю лише, що життя вимагає від нас жертв, не даючи взамін і пригорщі скупих радощів". Ті скупі радощі — це львівські спогади з пластового дитинства, кілька зустрічей на тяжких невилічливих дорогах і 5 років життя на волі — поблизу рідних Карпат. За тих п'ять

років вона сходила багато сіл на Гуцульщині, збирала народні взори. Була в неї мрія — видати альбом "100 взорів Космача та його присілків". Мрія не здійснилася, хоч вона збрала сто взорів. Сімнадцяте листопада 1972 року перекреслило всі мрії...

Вячеслав Чорновіл, прочитавши збірку ліричних віршів Ірини Сенік, написав до тієї збірки передмову, назвавши її "Жінка, створена для кохання". Єдиними читачами і критиками збірки (як і передмови) були слідчі КДБ, які заплатили однакові гонорари обом авторам — по 6 плюс 5.

На подаровану збірку поезій Юліана Тувіма Орися попросила мене написати переклад вірша, який їй найбільше імпонував:

*Час липкий, наче сніг, і важкий, наче сніг,
загортає в засніжений саван широкий
беззмістовний мій день, безсенсовний мій вік
і даремні сліди моїх плутаних кроків...*

Боюся подумати, що Орися за станом здоров'я не зможе вишивати, адже все її "життя — у шитті, і шиття — як життя".

Д-Р МАРТА БОГАЧЕВСЬКА-ХОМЯК

ПРАЦЮЄ НАД ІСТОРІЄЮ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ

Д-р Марта Богачевська — Хомяк
Dr. Marta Bohachevska-Chomiak.

Асоціація Американських Університетських Жінок признала д-р Марті Богачевській-Хомяк стипендію на написання історії українського жіночого руху.

Д-р Марта Богачевська-Хомяк закінчила у 1960 р. Пенсільванський Університет з титулом бакалавра, у 1961 р. Колумбійський Університет з титулом магістра, а докторат здобула теж у Колумбійському Університеті в 1968 р.

Починаючи від 1964 р. працювала спершу у Fairleigh Dickenson University, New Jersey, від 1967 р. в Seton Hall University, а від 1968 р. у Manhattanville College на різних становищах від асистента аж до професора історії.

Пов'язана вона теж з українськими науковими установами: є членом УВАН і НТШ, професором КУК. Була активною від наймолодших літ пластункою, тепер є членом СУА.

Д-р Марта Хомяк брала активну участь у численних всеамериканських наукових конференціях та конгресах, а також у конференціях НТШ, Гарварду, Інституту Українських Студій в Альберті, зустрічах в Білому Домі, у конференціях пов'язаних з презентацією дисидентів (Надія Світлична), у конференції "Польсько-українські відносини колись і тепер" в

МакМастер Університеті в Гамільтоні і численних інших.

За нею ряд поважних наукових публікацій, а теж переклад чотирьох українських поетів і ціла низка публіцистичних статей. Деякі праці якраз в процесі друкування.

На своєму шляху від студентських часів по через наукову діяльність припадали їй не раз стипендії і відзначення.* З іменем д-р Марти Хомяк зустрічалися наші читачі не раз, як теж з її писаним та виголошуваним словом. Згадаємо те, що нам найближче: доповідь на XVIII Конвенції СУА 28-го травня 1978 р.**, а напередодні цієї Конвенції слово на "Зустрічі українських журналісток" у 35-ліття "Нашого Життя"; доповідь на Конвенції СФУЖО 28-го квітня 1979 р.

Після тих сухих даних, які далеко не вичерпують усього, що годилося б сказати про пані Марту, ми запросили її на розмову, привітали її з новим, черговим успіхом, тобто з нагоди одержання стипендії, і просили відповісти на деякі наші питання.

Питання: Останнім часом ви були професором історії в Мангетенвіл Каледжі. Які особливі завдання ви там мали?

М.Б.Х.: Впродовж двох останніх років я адмініструвала програмою, ціллю якої було допомогти включитися у студії жінкам, які після закінчення науки не працювали, або таким, які хочуть змінити професію, а які особливо зацікавлені гуманістичними науками. Це давало змогу пізнавати й говорити з людьми середнього й старшого віку, які мають бажання поширити свій науковий горизонт.

Тепер, щоб присвятити весь свій час писанню історії українського жіночого руху я, користаючи з признаної стипендії, беру рік відпустки з Мангетенвіл Каледжу.

Питання: Чи могли б ви вияснити нам, яка це стипендія, хто і на які цілі її призначив?

М.Б.Х.: Стипендійний фонд Асоціації Університетських Американських жінок створений у 1888 р. на те, щоб допомогти американським жінкам працювати у науковому ділі. Пересічно признають 60-70 стипендій річно у висоті 3000 дол. Діляться вони на три групи: 1) на докторські дисертації, 2) для заавансованих науковців, яких дотеперішні осяги заповнюють належний рівень наукової праці так, що буде вона поважним вкладом у скарбницю науки, 3) для жінок, які студіюють такі професії: право, медицину, дентистику, ветеринарію, архітектуру.

Цього року на 1200 кандидаток признано 100 стипендій, але у 2-ій групі тільки одну на США і то у незвичайній висоті 9000 дол. на історію українського жіночого руху в російській і австрійській імперіях з розподілом на окремі періоди, починаючи від 1884 — 1939 р.

Питання: Це незвичайний успіх! Чи могли б ви, пані доктор, розказати як ви дійшли до зацікавлення темою українського жіночого руху?

М.Б.Х.: Мене завжди цікавили українознавчі предмети. Моє покоління чи не останнє, яке було виховане в українських галицьких традиціях, але вже увійшло в американське русло. Для цього виховання типове зацікавлення літературою, особливо поезією, включно з пробами писати вірші. Сприяла тому наука у СС Василіянок, де була велика бібліотека. Я була так захоплена літературою, що навіть переписувала твори Івана Франка, коли натрапила на книжку, якої досі не бачила.

До другого року студій я вагалася поміж історією і літературою. В каледжі, жартуючи, казали, що я вибрала історію, щоб знати хто я і звідкіля. Хотілося вміти пояснити, чому одне і те саме місто в трьох поколіннях лежить в різних державах і порізному називається (Львів, Lemberg, Lwów). Мене цікавила історія Галичини, особливо суспільна історія, наприклад така тема як: "Відзеркалення українського суспільства, особливо жінок в літературі". Проф. Іван Лисяк-Рудницький вважав, що така тема надто амбітна і порадив мені іншу: "Весна народів 1848 р. у Східній Галичині". Тяжко було дістати матеріяли для цієї теми, особливо з приватних бібліотек (як проф. Д. Горняткевича). Цю працю, після деяких доповнень проф. Оскар Гаецький признав за магістерську.

Мої дальші зацікавлення ішли на межі історії і літератури: романтизм, розвиток модерної поезії з чого виросло зацікавлення студіями націонал-комунізму, Винниченком, а вкінці Розстріляним відродженням.

Визначний спеціаліст російської і взагалі східно-європейської історії проф. Генрі Робертс вважав, що я ще не знайшла себе настільки, щоб об'єктивно представити історичний процес і порадив ширшу тему "Розвиток російської інтелігенції і її політичне заангажування". Ця тема мала деяке кровоспоріднення з українцями***. Працюючи над російською тематикою, я не переставала цікавитися українською історією. В тому часі появились друком мої статті, як наприклад про Директорію і інші. Мене не залишила думка працювати над історією, свого роду соціологічною аналізою розвитку української інтелігенції. Цю тему я навіть обговорювала з проф. Прицаком.

Питання: Чи мали ви змогу весь свій час присвячувати науковій праці?

М.Б.Х.: Звичайно ні. Я ж викладала в каледжі, писала докторську працю. Якраз як її черновик був готовий, народилася моя старша дочка Таня, а коли їй був рік, я боронила докторську працю в Колумбійському Університеті (1968 р.) на тему "Сергій Трубецький — студія російської інтелігенції."

Для мене було важливим не занедбувати моєї родини. У мене ж дві донечки — Таня і Дора. Сім'я живе у Вашингтоні, де працює мій чоловік, журналіст Ростислав Хомяк. Все це ускладнювало працю. Без жертвенної помочі моїх батьків, які переїхали до нас, коли мала народитися наша перша дитина, моя професійна праця була б ще більш утруднена.

Коли прийшов час на "сабатікал", Лідія Бурачинська від імени СФУЖО запропонувала мені написати коротку історію українського жіночого руху.

Я мала дістати потрібний матеріял і здавалося мені, що за рік цю працю напишу. Спершу я хотіла побачити, в який спосіб інші народи Східної Європи: поляки, чехи, словаки, опрацювали свій жіночий рух. Тоді я переконалася, що нема обговорення східно-європейського жіночого руху, поза мінімальними натяками у руслі соціалізму.

Питання: Нам відомо, що вам признано стипендію Фулбрайта, і ви перебували в Польщі, щоб придбати матеріял для цієї праці. Чи перебування там дало вам досить потрібного матеріялу?

М.Б.Х. Я зложила внесок на стипендію Фулбрайта, при чому як тему подала порівняльну аналізу східно-європейських жіночих рухів, тобто українського, польського і чеського. Перебуваючи рік (1976 — 1977) у Польщі, я придбала багато матеріялів хоч до чеського руху я не дійшла. Мій первісний плян порівняльної історії жіночих рухів східно-європейських народів розрісся так, що перейшов значно задуманих 200 сторінок, а теж можливості праці однієї людини.

Питання: Повертаючись до стипендії, яку признала вам Асоціація Американських Університетських Жінок, чи легко було її дістати?

М.Б.Х.: Звичайно з тієї другої групи признають 3-4 стипендії на менші суми. Цього року дали одну на 9000 дол. на написання історії українського жіночого руху. Я сумнівалася, чи ця тема знайде піддержку, бо цілпо державних і наукових американських стипендій є плекати американське знання чи заохочувати до студій, які мали б допомогти краще жити, розв'язувати проблеми довкілля тощо. Здавалося б, що історія українського жіночого руху 1884 — 1939 має для американців мінімальне значення. Але ж коли взяти до уваги жіночий рух у Галичині і Східній Україні в тих часах, коли в Західній Європі подібні процеси вже пройшли, а теж ту особливу роль, яку наші жінки відіграли в процесах модернізації і індустріалізації, то є деяка схожість до становища жінок в Індії, Африці чи інших країнах, які тепер переходять процес модернізації і індустріалізації. Для американців ця тема цікава тим, що показує, в який спосіб жінки можуть закривізувати особливо економічно визискане село, піднести рівень життя бідних жінок, уможливити їм кращий спосіб життя.

Заплянована мною праця це суспільна історія жінок. Взяти тільки жіночі організації такі як Союз Українок, Общество Русских Дам, Організація жінок з вищою освітою, секції жінок при тов. Просвіта, Товариства жінок для прикраси церков чи Інститут вдів і сиріт. Наприклад постання і роль Товариства вдів і сиріт в'яжеться з цілою низкою причин постання цієї організації і тих, які її поборювали. Ця тема зовсім досі не опрацьована, як теж тема середовища жіночої преси. Досі маємо обговорені окремі жіночі постаті як кн. Ольга і т.п., а було ж багато необ'єднаних організаціями жінок, які відіграли велику роль у процесі індустріалізації і модернізації суспільства.

Одначе, як і в інших колоніальних країнах, жінки-українки мусіли перше змагати до звільнення цілого народу, а при тому до здобуття рівноправности.

Сама в собі історія українського жіночого руху

теж порівняльна, бо були різниці в рухах в Галичині під Австрією і в Східній Україні під Росією. Були різниці в релігії, суспільному походженні, майні. Жінки у Східній Україні могли собі дозволити на те, чого не вільно було жінкам в Галичині. В Галичині обов'язував кодекс Наполеона, який відбирав від жінок навіть контролю власного майна. В Російській імперії ніколи не було впливу римського права (якщо йдеться про дисидентів то це зле, бо не витворилося поняття легальності, людських прав тощо), то ж жінка навіть у найбільше пригнобленому стані, завжди, теоретично мала контролю власного майна, отже деяку дозу самостійності.

Питання: Чи можна порівнювати історію української жінки й американської?

М.Б.Х.: Є деяка подібність між американками, які будували нове суспільство т. зв. frontier women і нашими козачками. Козаки завойовували нові території. Коли козак ішов у похід, від жінки залежав прожиток родини, вона за все відповідала.

В Америці жінки, особливо на півдні завжди самі завідували своїм майном. Індустріалізація, добробут, зріст середньої класи спровадив жінок до ролі, яку в Європі грали вони в часах Ренесансу, де вони репрезентували майно своїх чоловіків, своєї родини. Цікаве те, що між Першою і Другою світовими війнами жінка відійшла до хатніх обов'язків, підкреслюючи значення родини. В 40-50-их роках пропорційно менше жінок мало свої професії, ніж на переломі століття. Американська жінка 50-их років почала наново феміністичний рух, забуваючи про свої феміністок. Наче загубила історію жіночих рухів XIX ст.. Тепер починається в Америці нова галузь історії т. зв. women studies. Це тенденція повернути жінкам їхню історію.

Питання: З ваших слів виходить, що й у нашій історії є браки?

М.Б.Х.: Так, ми українці були пограбовані з нашої історії. Щойно пізніше наново почали її відкривати. Жінки теж не знають своєї історії. Вони несвідомі того, що жінка відіграла творчу роль у процесах будови нашого народу, держави, економічного розвитку. При тому історію ми представляли з вузько політичної точки зору, евентуально беручи до уваги економіку, переочуючи суспільний момент. Не зачинаємо від того, що тепер називають grass root, підстава, тобто від дому, села, повіту. Це не є історія мас, а історія творчих клітин, з яких будуються потім більші організми. Це історія суспільного розвитку, а не тільки подій.

Питання: Які передбачуєте труднощі у вашій праці?

М.Б.Х.: Багато справ, які для старшого покоління є samozrozumілими, моє покоління знає поверхово, з опису. Такою є наприклад структура Греко-католицької Церкви в Галичині, Інститут вдів і сиріт, про який я вже згадувала і інше.

В 90-их роках минулого століття почалася активізація всіх українських клас і організацій. Зі зростом соціалізму починається активізація консервативних чинників; в церковних колах боротьба між українцями, москвофілами, радикалами. Ці проблеми не були обговорювані. В альманахах і споминах говориться так, ніби читачі вже знають, про що йдеться. Мені здається, що моїм завданням є рятувати тяглість української суспільної історії.

Питання: Чи ви бачите якісь особливості українського жіночого руху?

М.Б.Х.: Мені видається важливим, що в нашому жіночому русі завжди було те, що наше громадянство називає фемінізмом (Я між іншим зауважила, що цього слова наше жіноцтво дуже боїться). Деякі потягнення Наталії Кобринської були для мене ревелациєю. На цю тему появилася моя стаття в американській книжці про жінок в Радянському Союзі і в Східній Європі, яку видав Преґер. Наталія Кобринська перша в світі виступила з твердженням, що сам соціалізм не розв'яже жіночого питання.

Питання: Яке зацікавлення виявляє наше і американське суспільство для вашої тематики?

М.Б.Х.: До деякої міри я знаходжу більше признання для своєї праці в загально американських слявістичних, а особливо жіночих наукових інституціях, як серед нашого громадянства. Особливо мужчини вважають цю тему не дуже серйозною. Кілька місяців тому я доповідала на всеамериканському з'їзді слявістів на тему галицького українського фемінізму. Мої знайомі прийшли слухати мене, а не теми. Потім підходили й стверджували, що не здавали собі справи, яка це цікава і важлива тема.

Загально-американські організації зрозуміли свого роду унікальність українського жіночого руху. Ми ж бо маємо унікальний суспільний устрій. Деякі зразки жіночого руху зовсім не сходяться з нашими: наприклад мусулманські жінки середньої Азії (Казахстан, Туреччина), або й жінки Франції чи Німеччини. Перші українські феміністки мали багато схожого з жидівськими, які мали дві ніби протилежні одна одній проблеми фемінізму і приналежності до свого народу. Наші феміністки були в трикутнику поміж фемінізмом, націоналізмом і соціалізмом.

З такого погляду праця про український жіночий рух є порівняльною і це, мабуть, переконало американські інституції, щоб дати мені стипендію. Бо крім цієї, про яку мова, я ще дістала другу, на цю саму тему, від Ради Міжнародного Обміну з країнами Східної Європи International Research & Exchange Board. Так отже, не рахуючи вже використану стипендію Фулбрайта, ще дві американські інституції признали стипендії на історію українського жіночого руху. З наших інституцій зацікавлені є НТШ (яке признало 500 дол. на мою працю), СФУЖО (яке признало мені 1000 дол.) і СУА.

Від Міжнародного Обміну я мала б їхати восени до Львова, Москви і Ленінграду, а весною до Польщі і Чехословаччини. Але американських кандидатів має затвердити ще Радянський Союз.

Питання: У нас складається враження, що ті стипендії признані не лиш задля теми, але тому, що ваші дотеперішні праці запевнюють рівень їх виконання. Просимо, без зайвої скромності нам на це відповісти.

М.Б.Х.: Мушу признати, що між тими, хто приділяє стипендії є ті, які знають мене і мої дотеперішні праці. З другого боку мої зацікавлення жіночою тематикою впровадили мене в групу людей, які студіюють етнічні жіночі проблеми, а дотеперішні мої праці про історію інтелігенції, її ідеологічний розвиток тощо, дали мені доступ до наукових американських кіл включно з Білим Домом.

МЕТАСТАЗА ЖИТТЯ

Ще раз мушу повторити мою теорію про те, що тепер уже пора вийти поза "ширення правди про Україну" а поставити натиск на поглиблення знання і науки про Україну. Це не значить, що всі мають тим зайнятися, але конечним є, щоб група людей науково опрацювала важливі теми з галузі українознавства.

* * *

Переглядаючи список публікацій д-р Марти Хомяк, а теж слідкуючи за її участю у численних наукових, а то й політичних конференціях, можна переконатися, що твердження про конечність поглиблення знання і дослідів про Україну не є тільки теоретичним міркуванням. Нам треба тільки побажати успіху та слідкувати за появою дальших праць д-р Марти Богачевської-Хомяк.

У "Нашому Житті" за січень 1972 р. поміщено інтерв'ю з Мартою Богачевською-Хомяк. Тодішня Редакційна Колегія признала її тоді молодим талантом 1971 р. Її дальші непересічні наукові досяги підтвердили, що тодішня Редколегія зробила добрий вибір. ***

* FELLOWSHIPS AND AWARDS: 1959 — Phi Beta Kappa; 1957-1960 — Undergraduate Scholarships; 1960-1961 — Woodrow Wilson Fellowship; 1961-1962 — Foreign Area Training Fellowship (Ford); 1962-1963 — Columbia University Scholarship; 1963-1964 — Columbia University President's Fellowship; 1971-1972 — National Endowment for the Humanities, Younger Humanist Award; 1976-1977 — Fulbright Faculty Research Abroad Fellowship; 1980-1981 — American Association of University Women Graduates

** В скороченні поміщено в "Нашім Житті" — за січень 1979 р.

*** "Наше Життя" — січень 1972 р.

ПОДЯКА

В останньому часі отримала я багато висловів співчуття з приводу смерті моєї улюбленої сестрінки і співробітниці бл. п. **Володимири Ценко**. Не маючи змоги подякувати всім приятелям і гуртам — цією дорогою складаю всім щиро подяку за їх увагу і розуміння. Замість окремих подяк складаю 10 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Лідія Бурачинська

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Пересилаємо передплату на 1980 рік, а решту на китицю квітів для українського жіноцтва, що знає як вітати найновіших перемішених і ще найкраще їх влаштовує.

Українське жіноцтво все було опорою нашого народу і тоді, коли чоловіки йшли захищати землю і тоді, коли "хлоп" нудився в хаті.

З правдивою пошаною
Петро і Анна Поліщук

Діти вмирають смертю або роками.
Відстають від тіла,
Відходять великими очима нагло
або стадіями, поволі, певно.
Приписуємо незнання приреченим на смерть ангелам
а решту приречуєм на дозрівання.
Одні вітриють у етер небесної ідиллі
Другі — приречені на іншу смерть —
поростають тілом, думками, виною —
Чому вони не відійшли мов метелики
пришпилені у вічність, а стали дорослими
з альбатросами дитячих душ.
Діти приречені на смерть.
Мертві діти живуть у нас —
ті, що конають,
ті, що згоріли,
ті, що полягли,
ті, що не народились,
ті, що вирости не зрозумівши
що кожна дитина це зерно приречене на смерть.
У тому все людство
назветься дітьми Божими
і згине — перетворившись.

міб

ПРИКЛАД ГІДНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ

Довголітня членка 1-го Відділу СУА **Марія Шкамбара**, після довгих років активної праці у Відділі, була змушена виїхати на постійне перебування до теплої Каліфорнії. Не зважаючи на віддаль піддержувала зв'язок із Відділом та щедро жертвувала на його потреби. Доказом її прив'язання до своєї організації є те, що пожертвувала свою асекураційну полісу в сумі 500 дол. 1-му Відділові СУА, Нью Йорк.

Управа і членки 1-го Відділу дякують їй за цей щедрий дар та бажають кріпкого здоров'я та довгих літ корисної праці для нашої організації.

Михайлина Баран,
пресова референтка

У МАРОККО — ТАМ, ДЕ ЖІНКИ НЕ ПАНУЮТЬ

Докінчення

Яблонська грала у Марокеші в каварні у шахи з знайомим французом. Підійшов каїд і поцікавився, чи партнер француз-переодягнений хлопець. — *Ні, це європейка*. Не повіривши, каїд голосно розсміявся, а коли програв їй партію шахів, то ще певніш твердив, що це хлопець. "На його думку, європейська жінка і ноги може показувати, і обличчя своє всім мужчинам відкривати, і всміхатися до них, навіть курити папіроски, але в шахи грати, до цього вона нездібна".

Часто дивна схожість марокканських з жінками Еспанії і Португалії. Перемішання крові, наслідки арабського володіння, чи тільки видається нам, що худі і смугляві жінки подібні одна до одної? Такі вони були й у еспанському селі. За заїздом, колись для коней, тепер для авт, розгорнулася долина закінчена ледве добачальними на обрії горами. Ближче, під стрімниною пласкі покрівлі іграшкового села. До села йти зміястою стежкою і тоді опинитися у світі з фільмів, з давніх уявлень. На білих каменях люди виліпили чистенькі, впритул одна до одної, хатки. Двері порозчинювані, через короткі сінці видно мініатюрне подвір'я, де півсохлий кущик і деревце з розвішаною білизою. Жінки у чорному білять стіни. Вітаємося з ними, але це тут мабуть не прийнято, бо вони не відповідають. Біля нас крокує дівчинка, отримує кілька монет і відразу з'являється гурток дітвори. Їх не було на цій виполерованій вуличці. Може споглядали з сіней чи крізь маленькі вікна? Монет не вистачило і ми поспішаємо угору, а нас відпроваджують несхвальні погляди жінок.

Чоловіків у селі не бачили. На заробітках вони чи може у ресторанчику, на єдиній непохилій площинці села, гуторять про свої чоловічі справи? А жінок багато і з однією, що сиділа біля своєї ліплянки, споглядаючи на відро з розчином вапна, відбулася уявна розмова. — *Добридень!* У відповідь мовчанка, але хитнула головою. *Ваш дім видається порожній, чи не маєте родини?* Заперечливий рух. *А чоловік?* Там — рукою у землю. *Щож, ми знаємо, це у нас в кожній родині.* Він певно згинув у горожанській війні. Ви тоді саме побралися, але біля Малягі були перші бої і тому твій дім, хоч однаковий з сусідніми, але такий різний і з нього не вибіг хлопчик.

Але про Марокко. На передмісті, де щільно оточені парканами і решітками палаци багатіїв, новий готель. Перед ним туристичні автобуси і великі авта, — найбільше мерседесів. З балькону п'ятнадцятого поверху видно виструнчені кипариси і море. Так і залишився б спогад про дільницю вибранців долі, якщо б не забажалося раннім-ранком покружляти невибрукованими вулицями та побачити на пустирищі згорблену, притиснену до землі споруду, може колишній загін для худоби, а нині житло.

Попробовано вікна, дах — як тут часто — це покладені неладом кавалки бляхи, дикти, в'язанки очерету — все привалене від вітру каменюками. Від дощу це не захист і тільки уявити, як розпікаються під сонцем листи тієї погнутої бляхи. До споруди не провадять дроти електрики і телефонів. Немає там і води, бо дівчинка помпує з колонки, вмивається, витирає спідницею обличчя і боса біжить назад, відхиливши мату, що звисає на отворі для дверей. Стежки перетинають пустирище, але ступаємо обережно, бо не звертаючи на нас уваги, хтось у мешканців присідає за потребою. До колонки підходять жінки, набирають у бляшанки воду. Диму не видно, їжу варять хіба на примусах.

У Фезі, Мекнезі, Волюбілісі, Рабаті, у містечках бачилося жінок у верстатах, у крамничках, у лябіринті торговельних дільниць. Продають вовну, зернятка, муку та гарячі паляниці-кесраги. На вигляд смачні, паляниці виявилися недопечені і несолоні. Допомагають їм діти. Бліді, аж сині у смаглявості, вони усюди, найбільше у майстернях, де працюють чоловіки. У півтемряві виступують молотками по мідяній блясі, вибиваючи орнаменти на тарелях, лямпах, свічниках, столиках. Розставивши рученята, швидко перебирають пальчиками, допомагаючи ткати. Живий ткацький верстат. Напевно не краще їм і у далеких берберійських і мазіренських селах, де затримано прадавні звичаї, мову і де верблюд ще становить частину побуту.

Жінка, що у добі колонії (Марокко незалежне тільки з 1956 року) бувала у Мадридї і Парижі оповідала про товариські прийняття, коли господиня стає коротко дійсною господинею дому. Гості, запрошені на "діффі" скинувши взуття входять по килимі, вислуховують "бісмі Алах", обмивають пальці та, отримавши кесраг — що його вживають як хліб і як посуд — смакують традиційні страви. Головна між ними "кус-кус", паруюча каша-семоліна, з яриною і кавалочками м'яса. Їдять її, як й усе інше, трьома пальцями. Це зручно, вигідніше, як вилкою і вона показує, як легко вкидати кашу пальцями до рота. А все таки гості поділені. Чоловіки гуртуються окремо, а жінки пліткують у кімнаті господині.

— *А чи ви сваритеся іноді з чоловіком?* Вона засміялася. А якже. У нас це інакше — додала і пояснила, що "у нас" це у вищій класі. Її дід був знаний комерсант у Центі. У неї навіть зберігається атлас географа з Центу, який (я потім довідалася що звали його незапам'ятально: Абдалах ібн-Магомет-аль-Ідріс) склав такі точні мапи світу, про які тоді європейцям і не снилося. А її чоловік "гаджі". — *Хто?* — *Він був у Мецці.* — *І має зелену чалму?* — *Е — згорда —, тепер легко, сідає на корабель, а там вже автом або верблюдами. Але мій чоловік так, як*

Торгують жінки
Women bargaining

колись: через Альжир, Туніс, Лівію, Єгипет... Тільки назад кораблем. Я його тоді відпровадила до Альжіру.

Так я зрозуміла, чому такий натовп був на якійсь пристані, де авта, двуколки, мули, верблюди. Чоловіки у білому і багато жінок. Чекали на корабель; прочани до Мекки. Жінки не їдуть, вони відпроваджують... Бо хоч і упрощено тепер, алеж біля самої Кааби була стрілянина... Її чоловік учить дітей і ще він в мечеті "імам". Що таке імам я знала і ми розсталися приятельками. Ще сказала, що їй добре. *Це не так, як у вас в Європі, де старі в окремих домах. Як буду стара, то й далі буду між своїми, і внуки будуть разом, і правнуки. Засміялася. Сміються тут не часто.*

Навіть танки виконують поважно. Перед добре збереженою брамою тепер неіснуючого міста два танцюристи виконують танок "аїду". Звинно, невтомно, під бубон і брязкотіння. Обличчя поважні, їх не роз'яснюють навіть гроші, що падають у кошіль.

До самої брами доходить кладовище, воно покрито погорби і губиться у далечині. Між опущеними і порозбиваними нагробними плитами, між колючими кущами пасуться кози і ослики. На горбку, на тлі прясного безмарного неба чітка непорушна постать літньої жінки. Темний стовп, так мабуть виглядали на наших степах кам'яні баби. Я також стояла і чекала куди вона піде та пригадувала вірш Полтави про Марокко:

Бреде кудись пальм караван,
Між дюнами гублячи кроки;
Старенька, в старенькій чалмі
Ховається швидко за двері...
Грайливе арабське письмо.
Сумні, хоч стрункі, мінарети...

Мінарети дійсно стрункі. Пальми і дюни я бачила, хоч і не ті правдиві у Сагарі. Стареньку, що визирає із-

за дверей також бачила. Вона напевно не вміє прочитати грайливе арабське письмо на винятково добре збереженій яскравій нагробній плиті.

Хутори на відкритому полі. Крізь нещільні двері вітер вдмухує приокеанську прохолоду, гуркоче бляхою накиненою на дах, розкидує стеблини і куйовдить хвіст дрімливого мула. Земля руда і мокра, до хутора веде грузька колея. Біля колеї стоїть боса дівчина і споглядає на автобус, що промиготів по асфальтовому вузькому шляху. Про цю дівчину я нічого не знаю. Чи ходить вона до школи? Колись діяли приписи, щоб дівчат вчити не писати, а прясти. Їм і так забагато праці — носити воду, пасти ослика, збирати паливо.

Її бабуні мали своєрідні привілеї, хоч би свободу в статевому житті. Було переконання, що така дівчина, вийшовши заміж, має перевагу над іншими у народжуваних дітей.

У Рабаті мама оповідала про донечку, що вона вже не така, як ми, хоче покинути родину. Але куди вона піде, — хлопець інша справа. Він може з Іспанії привезти товар, а туди килими.

Бачилося тих хлопців, що двигали в портах Європи і Марокко важезні валізи. Ставали, відсапувалися і знову двигали. Вуличні торговці також хлопці. Ці не загинуть. Запізно здобулося досвід давати їм половину ціни. І не брати до рук, щоб оглянути пропонуване, бо він так зміїсто відскакує і прискакує, так рухає руками, що повернути річ неможливо.

Як би не було, вона вже росте у новій добі. Її не видадуть заміж без згоди і чоловік не вважатиме її за власність, бо ж заплачено за неї батькам. Її посестри ходять у містах з відслоненими обличчями, кафтани носять лише тому, що вони вигідні, кінчають вищі школи. Це так, але сьогодні вона відпроваджує зором миготіння авт і передчуває, як, невчасно постаріла, продаватиме пучечки ярини, запашне коріння і палянички, що їх випікатиме у загальних пекарнях, так, як у арабській дільниці Лісбони перуть білизну у загальній пральні.

Повз хутір проходили, творячи історію, бербері, араби, еспанці, французи; магометани, християни,

"СТАРІСТЬ — НЕ РАДІСТЬ"?

(Для тих, що перейшли п'ятдесятку...)

У нашій народній словесності, а зокрема у т.зв. народній мудрості є багато жорстокої правди.

Це зовсім природне, бо нарід приймає життя таким, як воно є, не прикрашуючи нічим фактів, яких змінити не можна.

Ми часто покликуємося на цю народню словесність, і одні беруть її собі поважно до серця, а другі трохи з посмішкою. Бо хто сьогодні буде з переконанням говорити про те що "судженої і конем не об'їдеш", або що "чим багаті — тим раді"? або що "жінка не черевик, з ноги не скинеш".

Хоча є такі приказки, які б придалося, може, частіше уживати в нашому громадсько-політичному житті, як напр. "мудрий дурному все уступить", чи "не копай другому ями, бо сам в неї впадеш"...

Але ми не збираємося писати наукової розвідки на тему правильності народніх прислів'їв. У нас сьогодні на думці одна із частенько повторюваних мудростей, що "старість — не радість". На жаль саме її дехто з нас надто бере собі до серця і тим впадає у ще більшу депресію старіння.

Безперечно, того процесу ніхто не може спинити, і цей сумний факт може оптимістів навіть потішати. Якось легше стає, коли подумати, що і тих, молодших скорше чи пізніше це чекає. Але ніяк нічого не

Докінчення: У МАРОККО

їдеї. Вони зникали у містах, у портах, у неувяно широкому світі, а вона у своїй незалежній країні не може визволитись від осликів, кіз і грузької колеї.

Була й прирідприємлива жінка, напевно мішанка, провідниця групи, що накинула нам свою владу у Лісбоні, відразу після приземлення літака. Володіла, окрім своєї португальської, еспанською, французькою, англійською, арабською мовами. Коли у Марокко вбралася у кафтан, то її не відрізнити було від місцевих. Вона приголомшувала нас сповіщеннями про кабарет, про крамниці, водила за собою і пильнувала біля кас наших вplat. Возила нас, за висловом Яблонської, "мов мішки з половою".

Я збунтувалася відразу, ще у Лісбоні, коли вона оголосила гуртовий похід до ресторану.

Не підемо. — Чому? — Бо хочемо поїхати фунікульором на горішню дільницю. — Фунікульором? Але ж він курсує раз на кілька годин і назад ним не дістатися. — Можливо, але ним їздив герой твору Томаса Манна, щоб романсувати одночасно з мамою і донечкою.

Хочемо вгадати, де був той дім і та затишна альтанка. У відповідь — несхвальна посмішка. Виявилось, що фунікульор ходить справно, оплата за проїзд смішно низька. Допоміг порозумітися з вагоновожатим студент, виявилось, що словак, який тут вивчає медицину. Він прилюдно сповістив, що ми не американці, а українці, це там де Київ. А, Київ! — загальна симпатія. Вийшовши з вагону, ми ще стискали долоні його товаришів, які чергою підходили сказати щось привітне.

Вона остерігала: не їздіть метро, не ходіть вечорами, — ми це розшифрували, як "тримайтеся мене". Метро виявилось не ньюйоркським згущенням

зміниться, коли ті, які почувають себе старими, будуть плакати над собою, дорікати світові за те або інше і будуть у постійній війні з природним процесом. Це власне ті, що прийняли для себе ствердження "старість — не радість". А ми запитаємо: чому мусить так бути?

Нам здається, що у кожному віці можна знайти радість життя — навіть коли ця радість буде скромніша, інакша, спокійніша. Чи ж соняшний день, краса природи, гарна музика, книжка, картина чи теплий усміхлюбої людини не приносить радості? А поміч іншим, щира розмова, віра в Божу справедливість?

Ми могли б вираховувати так десятки малих самозрозумілих фактів життя, які можуть наповнити радістю, дати вдоволення і тим перекреслити жорстокість нашої народньої мудрості.

Ми можемо також зі щирим переконанням твердити, що людина, яка не думає про ту "страшну старість" знаходить завжди причину до вдоволення, радості і саме тому є молодшою духом. Погляньте лише, шановні читачі, довкруги себе та на своїх близьких друзів і побачите як на їхніх обличчях відбивається їхня настанова до життя.

А тоді рішайте для себе, чи це добре Вам сідати в кутку і бути ображеним на світ за те, чого ніколи ніхто ще не зумів і не зможе змінити.

O-КА

небезпек, а швидким і чистим (у Мадридї метро брудне, але також дешеве і зручне). Мені відразу чемний лісбонець відступив місце, а згодом ще хтось, добачивши лисину мого чоловіка, також встав.

Чоловік запевняв, що провідниця походить з Ірану, що вона з тих, які у Теграні вимахують кулаками і рушницями та, всупереч приписам Ісламу, домагаються і собі права на розвід, — на рівність з чоловіками. У Теграні ображені чоловіки виходили їм назустріч, погрожували ножами і викрикували: "поганих жінок на шибеницю!"

Я певна, що до їхніх погроз долучився б і наш симпатичний земляк, що його довелося ще раз зустрінути. Було це, вже від'їжджаючи з Марокко, у Центі, де довелося кілька годин чекати на корабель. Між очікуючими були й вони. Грубший мав приколений жетон "Караван", щоб часом не загубитися. Я непомітно ("цікавська", сказала б тітка) підсунулася до них і знову почула розповідь про його кривди: *не досить, що в хаті не відізвешся, але й на праці верховодить жінка. Молоде, ледве щось там скінчило, вимальоване, цигарки смалить... Подумаєш, керівничка, та я б таку керівничку... Він ображено зідхнув і сповістив, що навіть у Біблії написано, щоб не командувала. І тоді промовив його мовчазний товариш. — Бо й так, там написано, щоб боялася мужа.*

— Оце правильно написано — зрадів грубезний — нехай боїться!

Я стримана, але служальча згідливість того худішого підірвала мною.

— Це чого захотіли, — сказала голосно і, піднісіши голову, віддалилася.

А так хотілося озирнутися і побачити, як вони закам'яніли з порозкриваними ротами.

ВІДВІДИНИ ТАБОРІВ ТА ТРИ ПАНІ В КАПЕЛЮШКАХ

Спомини про літо так тісно пов'язані з таборами нашої молоді! Ми їздимо відвідувати своїх дітей, потім уже своїх внуків, або їдемо подивитись, як росте наша надія, наше майбутнє.

Моя молода знайома, Таня, була цього літа знову виховницею на таборі. Ми оглядали її знімки з таборних буднів та більш святкових днів — відвідин табору батьками.

Ось тут маршують-усміхнені, засмалені обличчя, там показують вправи, там ще інше. Доходимо до ще однієї фотографії, де сидять на горбочку три молоді пані у солом'яних капелюшках, а серед них ще одна в зеленій сукні. Таню, видно, ця фотографія дуже дратує. Я розпитую в чім справа.

— Пані Любо — на цій світлинці є сфотографована на ша найбільша сучасна проблема у праці з молоддю!

— Таню, чи ви так проти солом'яних капелюхів, чи проти матерів? — здивовано запитую.

— Якби це тільки була справа в капелюхах, то була б легка розв'язка — спалити їх, чи зробити з них кошики на гриби! Та справа багато, багато гірша й болючіша. Пригадуєте, як тому 10 років ви приїздили на табори й запитували виховників, які є найбільші проблеми?

— Так, Таню! Тоді виховники нарікали, що є досить велике число незарадних дітей, які не вміють біля себе все зробити, не вміють поділитися з друзями, є трохи егоцентричні, не шанують чужих речей ітп.

— Бачите, пані Любо, а тепер це не є головною проблемою. Діти цього року були дуже гарні і приємні, товариські й чемні!

— Отже в чім справа, Таню?

— Тепер біда з батьками! Ось дістали ми їхніх "потіх". Запримічуємо, що найбільша в них проблема — це брак плинності в розмовній українській мові. Так

і пізнати, що, може, ледве 10 % батьків уживає виключно української мови з дітьми, а решта або мішає, або вживає англійської. Ми над цією проблемою працювали з дітьми, і після двох тижнів заохоти багатьох дітей вже могло без затримки говорити ввесь час по-українському!

— Таню, це десь було справді радістю батьків, коли вони відвідали своїх дітей?

— Ні, пані Любо! І тут велика трагедія! Ось бачите цих трьох пань на фотографії? Це молоді пані (нижче сороківки), всі з високою освітою, всі активні у громаді міста Х, а й навіть у проводі дуже діяльної тепер організації! Всі ці пані (і ця у зеленому) дуже добре знають українську мову. І ось момент зустрічі матерів зі своїми дітьми, які поприбігали до них з радістю і гордістю щебечучи по-українському. А наші чотири пані до дітей по-англійському.... І так два тижні нашої праці пропало за секунду.....

Я бачила як це Таню боліло. Кого б це не боліло? Це, що діти навчилися, батьки кількома не-українськими реченнями перекреслили.

— Пощо говорити про русифікацію в Україні, про ліквідацію там українських шкіл, написів ітп. Чи ці батьки й матері не розуміють, що вони нищать так не тільки мову своїх предків, але також руйнують, нищать те знання, що дитина придбала? Коли б ці діти були на танцювальному таборі, то батьки хотіли б подивитися, як діти танцюють, і не казали б: ходім тепер грати у відбиванку. Або, коли діти вчаться грати на фортепіані, то хіба добрі батьки відбиратимуть дітям змогу грати, кажучи: замість грати, давай дивитись на телевізю? Ніколи цього мудрі батьки не зроблять, пані Любо! То чому ці чотири пані (три в капелюхах і одна в зеленій сукенці) були такі жорстокі до своїх дітей?

Я дивилася на цю фотографію і думала- та чи це тільки таких чотири?

Л. Калинович

ВІДБУДЕТЬСЯ БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

Як уже повідомлено, 8-ий **Баль Української Преси** відбудеться у Філадельфії в суботу 15-го листопада ц. р. у залі св. Йосафата.

На своєму засіданні Діловий Комітет Балю Преси усталив функції своїх членів: Марія Харина — голова, Людмила Чайківська — заступниця, Марія Галій — секретарка, Марія Леськів — фінансова референтка, Марія Гармаш — пресова референтка, Теофіля Ганушевська — голова господарської комісії, Марія Євсєвська —

референтка льотерійного виграшу картин українських мистців. До комітету ввійшли теж голова СУЖА ред. Ольга Кузьмович і головний редактор часопису "Америка" Зенон Матла.

В програмі вибір кралі та князівен української преси. Оформлення залі Романа Василюшина-Гармаша. Гратиме оркестра "Темпо" Іриней Коваля. Майстри церемонії: Зоя Граур-Корсун та Ігор Кушнір.

Жюрі для вибору кралі й князівен: письменниця Уляна Любович, редакторка журналу "Наше Життя" — голова. Члени: піяністка Лідія Бульба, диригент хору "Прометей" проф. Михайло Длябога, письменник Іван Смолій, редактор "Народної Волі" та акторка Ліза Чепіль.

КРІЗЬ ПОРИВИ ЖИТТЯ

СПОГАДИ — ВІЙНА І ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Продовження

Праці у шпиталі не було багато. Число хворих не було велике, а головне те, що не було тяжких випадків. Вечорами я готувалася до лекцій чи статей, а Василь пропадав на різних зборах, що по правді мене дуже турбувало, бо часто доводилося йому сперечатися з усе більше й більше нахабними агітаторами.

Так проходила осінь на Херсонщині в останньому промінні сонця, що купалося в синіх водах Синюхи і Буга, з динями і кавунами, що в великій кількості завалювали ринок, з усією красою, яку може дати багата українська природа. А часи були повні турбот і загрози для нашої молоді держави. Звір-хижак уже напружив м'язи і тільки чекав, з якого боку кинутися, щоб розшарпати її! Навіть у шпиталі, в якому ще панували засади дисципліни й правості, почувалася розхлябаність і непошана до лікарів. Трапився дивний випадок із нашим священником. Про нього варто сказати окремо кілька слів. Прислали нам його ще, коли шпиталь перебував у Тверській губернії. Був це українець із діда-прадіда, але душею, а не розумом і переконанням. Тому він, хоча любив усе, що українське, все ж читав лиш російські часописи, виголошував проповіді тільки російською мовою і не міг ніяк переставитися на "українця". Любив українську пісню, і вечорами, коли нікого не було вдома, він грав на скрипці мелодії українських пісень. Правда, він соромився того, як слабости і ніколи не грав, коли хтось із нас був вдома (а жили ми разом). І от одного вечора отець завів свою пісню "На тім боці по толоці", коли щось бабахнуло в його вікно, розбивши шибку. Виявилось, що агітатори, що проходили повз його кімнату, вкинули велетенську каменюку, що вдарили в стіну. Отже доводилося рахуватися з хамством, навіть сидючи в себе вдома. Факт незначний, але заповідав багато.

І дійсно щораз більше почало ширитись безправ'я. Це був час сили п'ястука. На двірці відбувались жажливі сцени насильства над старшинами. Не проходило дня, щоб не оповідали різних жажливих випадків, і я тоді подякувала Богові, що батько й два брати-старшини були вже на тому світі. Мені пригадалось, як у перші часи по революції "русскі" пишали своєю "безкровною революцією", і тоді Василь раз сказав:

— Боюсь, що так довго не буде. Надто довго тримали звіра на мотузку... Він ще розправляє м'язи перед скоком, а тоді пекло здригнеться від його жорстокости!

Комендантом 17 полку був росіянин, але не шовініст. Він зрозумів момент і не ставив опору українізації полку. В Голті захопило нас видання 1-го Універсалу Центральної Ради. Українці нарікали, що немає зв'язку з Центральною Радою, і тому для прочитання цього Універсалу приїхав спеціально призначений член Центральної Ради Дерев'янка. Військо хотіло відбутися цю вчистість якомога імпозант-

ніше. Як відомо, всяку військову парадну приймає найвищий чином старшина, а комендантом полку був росіянин. Вояки рішуче відмовилися парадувати перед ним. До того Дерев'янка був абсолютно цивільною людиною й відчитання ним Універсалу й пояснення змісту не могло мати ефекту, як побоювалися старшини-українці. А козаки хотіли й сподівалися задоволити свою національну гордість. Тому вони вимагали, щоб парадну приймав свій чоловік, в даному разі Василь, як голова Військового Клубу. Як Василь не доводив, що він лікар і не звик до таких урочистостей, що не можна обминути коменданта полку, бо він лояльно ставився до Центральної Ради, — вояки нічого й слухати не хотіли. Довелось їхати Василеві порозумітися з комендантом. Але той був дуже радий спекатися участі в цій параді, оглядаючись на "відповідальність згодом".

Щоб все ж таки додержати військових приписів, комендант запропонував Василеві приймати парадну з його співучастю. Так воно й сталося. Тепер смішно згадувати, як старанно обидва намагалися з чемності уступати місце другому.

День пройшов без інцидентів, якщо не рахувати появи моїх учнів, що прийшли з військом і своїм прапором, але тримались окремою групою. Я мала чисту мороку з ними, бо хлопцям прийшла думка, що я повинна їх провадити в похіді. Ледве, ледве вдалось мені втихомирити їх запал. Уявляю собі очі Василя, коли він у військовому поході побачив би це зворушливе товариство зі своєю жінкою на чолі!

А день для паради видався напрочуд гарний! Забути красу синього неба, яке буває лише на Україні в осінні дні, і води в річці, що аж блищить під сонцем, немає сили. Ольвіопіль, Богопіль і Голта розміщені на річках Буг і Синюха, і саме в тому місці, де вони зливаються, діляться ті містечка. Я стояла на горбку по цей бік річки в Голті. Весь понтонний міст, по якому мало переходити військо, видно, як на долоні. Все навколо виглядало особливо вчисте. Ось появилася оркестра з блискучими, вичищеними аж до гарячого мідяними інструментами. А он причепурене до паради військо чітко крокує під звуки маршу, щоб віддати честь і пошану своїй українській владі. Скільки національної гідности, скільки гордоців відчувається в їх ході! Все таке вчисте і хочеться, щоб такій процесії не було кінця... Щоб усі відчули ту ж радість і тепло, якими поблагословило цей день осіннє гаряче сонце!

Сама парадна мене не вдоволити. Дерев'янкові бракувало голосу, щоб прочитати Універсал у відповідно вчистому тоні, і тому Універсал прозвучав нецікаво. Читання з трибуни на площі перед великим натовпом вимагає вміння володіти голосом. Дерев'янка ж читав довго, монотонно й нудно.

Куди більш подобалось мені відчитання Універсалу, що відбулося ввечері в театрі. Ішла п'єса "Лимерівна" з якимись дуже добрими акторами. Під час однієї з перерв на сцену вийшли з обох бічних купі-

Продовження на ст. 27

Вісті з Централі

ХІХ КОНВЕНЦІЯ СУА, 1981 — КОНВЕНЦІЙНА КНИГА

ВИДАВНИЧА КОМІСІЯ повідомляє, що усі звіти, побажання, знімки (чорно-білі "глосс") повинні бути вислані до Канцелярії СУА до 30-го листопада 1980 р., а оголошення і побажання до 31-го грудня 1980 р.

За оголошення, побажання і вміщення знімків обов'язує оплата (гляди обіжник).

Величина книжки 11 @ 8,5 інчів. 550 — 600 слів на сторінку. Просимо придержуватися дуже точно поданих реченців. Спізнені матеріали не будуть поміщені.

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ

Річне 2-денне засідання Головної Управи СУА відбудеться 1-го і 2-го листопада (субота і неділя) в домівці СУА у Нью-Йорку.

Олена Процюк,
пресова референтка СУА

НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ СУА ВПЛАТИЛИ В СЕРПНІ 1980 Р.:

1.038.87 дол.: Союз Українок Австралії, Сідней
По 200.00 дол.:

Михайло Хомішак, Балтиморе
102-ий Відділ СУА, Манстер

180.00 дол.: Ольга Кармазин, Аліквіппа

165.00 дол.: 74-ий Відділ СУА, Чікаго

150.00 дол.: Наталія Даниленко, Філядельфія

50.00 дол.: Володимира і Теодозія Брикович, Філядельфія.

Разом 1.983.87 дол.

Ірина Качанівська,
касірка суспільної опіки стипендій

СПІВПРАЦЯ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА З УКРАЇНЦЯМИ В АВСТРАЛІЇ.

Бажаємо відзначити співпрацю українців Австралії з суспільною опікою СУА.

В початках 70-их років ми розгорнули Стипендійну Акцію СУА на ширшу міру. Деякі українці в Австралії зразу приєдналися до спочатку малого гурту СПОНЗОРІВ, які бажали допомагати молоді стипендіями. Першим спонзором в Австралії був Максим Грибик з Парксайд, який досі є спонзором Стипендійної Акції СУА і також приєднавав спонзорів для тої акції. Серед цих перших спонзорів є такі імена: Яків Кован, Парксайд, Мирон Лапка, Парксайд, Григорій Федорук, Торрес і інші.

Головно треба відмітити велику жертвенність Сестрицтва при католицькій церкві Покрови Матері Божої в Лідкомб — біля Сіднею, що з великим серцем і виrozumінням піддержує Стипендійну Акцію СУА. Одна з їхніх стипендисток закінчила університет цього року.

ГРАДУАНТИ — СТИПЕНДИСТИ СУА В ЕВРОПІ

(знімків і імен не подаємо, їх мають спонзори)

АБСОЛЬВЕНТИ ШКІЛЬНОГО РОКУ 1978/79

- 1 — дворічні студії економії,
- 1 — п'ятирічна школа медсестер,
- 1 — огороднича школа,
- 1 — трирічна кравецька школа,
- 1 — економічний ліцей,
- 2 — загально-освітній ліцей,
- 1 — дворічна цукорнича школа

Ці стипендії придбав 28-ий Відділ в Ірвінгтоні. Усі градуанти працюють у своїх професіях.

АБСОЛЬВЕНТИ ШКІЛЬНОГО РОКУ 1979/80

- 1 — студії історії,
- 1 — економія транспорту,
- 1 — вища школа образотворчого мистецтва,
- 3 — україністика,
- 1 — економія
- 1 — дошкільна педагогіка,
- 2 — школа медсестер,
- 1 — дворічний поматуральний рільничий курс,
- 1 — промислова токарська школа

Ці стипендії оплатили спонзори в Австралії: Ірина Дзись, Ольга Кузик, д-р Гліб Дубик, Войтович-Гриневич, О. Гутник, Л. Гриневич, О. Павлишин, Р. Рибак, С. Цуньовська, І. Р. Круцько, І. З. Новосільські, С. Берегуляк, Т. Гриневич, В. І. Берегулян, Н. Кужиль, М. Москаль.

Деякі з тих стипендій є збірні.

Подаємо цю інформацію про наших ВШановних і Дорогих Спонзорів в Австралії з великим вдоволенням і правдивою гордістю, що українці розсіяні по цілому світі, мають на серці добро української молоді. Наші спонзори в Австралії це гарний примір до наслідування. **ЗАКЛИКАЄМО ВСІХ ХТО СПРОМОЖНИЙ ІТИ СЛІДАМИ ТИХ, ЩО ЖЕРТВУЮТЬ ДЛЯ ПОТРЕБУЮЧИХ. НЕ БУДЬТЕ БАЙДУЖИ ДЛЯ СПРАВ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.**

Теодозія Савицька.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ ДРУКОМ ШОСТА СЕРІЯ ВЗОРІВ ДО ВИШИВАННЯ

ШОСТА СЕРІЯ ОБІЙМАЄ 12 ТАБЛИЦЬ НАРОДНИХ
ВЗОРІВ ДО ВИШИВАННЯ ЗІ СОКАЛЬЩИНИ.

ЦІНА СЕРІЇ 6.00 дол. КОШТИ ПЕРЕСИЛКИ ЗА
ОДИН ПРИМІРНИК 1. дол.

ЗАМОВЛЯТИ:

UNWLA
108 Second Ave
New York N.Y. 10003

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXII РІК ВИДАННЯ

ЖОВТЕНЬ

ЧИСЛО ДЕВ'ЯТЕ

ШУКАЄМО ПРОФЕСІОНАЛІСТОК

Наші делегатки повернулись із Світової Жіночої Конференції з Копенгагену з різними міркуваннями. Одних вразила агресивність жінок Третього Світу, других здивувала поступливість проводу Конференції, третіх здивував надмір розваг і прийняття. Але всі погоджуються в тому, що найкраще репрезентують кожен групу фахові, професійні люди. Там, де вони були на чолі, ішло все за пляном і панував сякий такий порядок.

Вироблені, професійні люди всюди потрібні. Чи представити якусь справу слухачам, чи відповідати на запити кореспондентів, чи протиставитись якомусь неправильному твердженню — всюди треба бистрої думки, вироблення і фахового знання. Вже й не згадуємо про те, що ту чи іншу справу треба оформити на письмі, обґрунтувати, підперти цифрами. Це все вимагає зрілості і знання. Одним словом — не обійтись нам без професійних людей у нашому змаганні.

Дехто думає, що мова йде про спеціалістів політичних наук. Мовляв, тільки вони мають повне знання політичних констеляцій, а таких людей, а зокрема жінок у нас дуже мало. Нічого подібного! Ідеться про фахове знання у кожній ділянці людського життя. Педагоги визнаються в новітніх напрямках навчання, соціологи слідкують за течіями

людських взаємин, правники вишколені в правному розумінні дійсности, лікарі слідкують за здоровними вимогами країн. Такий широкий діапазон життя віддзеркалюється тепер у світових конференціях. І коли хочемо набрати ваги і зайняти певне становище на таких з'їздах, то мусимо диспонувати фахівцями.

Часто чуєте голоси про те, що це не має великого значення. Вистачить знання чужих мов і добрий виступ. А дехто додає, що ми покликані на міжнародньому ґрунті говорити тільки про Україну. Шкода тратити час на пізнання всіх ділянок жіночого руху. Ми не можемо мати впливу на розвиток тих справ, тому краще зосереджуватись на одному завданні.

А воно так не є. Професійний підхід запевнить нашим делегаткам становище і повагу у кожному питанні. Дальше — чи представлення проблем жінки й родини в Україні не вимагає також фахового знання? Вчителька, соціолог, лікарка, правник краще зуміють це схопити й подати. Тому в одному й другому напрямі нам треба притягати фахових людей.

Дотепер їх немає достатньо в жіночих організаціях. Це великий недолік нашої програми, що не зуміла їх притягнути. А без них нам не обійтись у наших виступах на міжнародньому ґрунті. Це конечна вимога теперішнього часу, якщо наше становище й наша допомога Україні мають бути успішні.

ФЕСТИВАЛЬ ОБРАЗОТВОРЧИХ МИСТКИНЬ

В часі Світової Жіночої Конференції в Копенгагені перейшли не тільки ухвали й накреслився плян на найближчих п'ять років. Провід Конференції, а радше Форуму подбав про те, щоб в усіх ділянках жіночого життя потворилися ділові осередки. Він назвав це — "нетворк", себто сітка, розгалуження якоїсь ділянки. Створилася також така "сітка", а радше діловий осередок образотворчих мисткинь.

Про те, що в Копенгагені в часі Світової Жіночої Конференції відбувся Фестиваль жінок-мистків — ми вже писали. Влаштовано виставку картин жінок-мистків Скандинавії, були виставлені зразки прикладного мистецтва різних народів. Картини мисткинь із інших країн були показані в прозірках, і для того була відведена окрема заля в місцевому музеї. Українська делегація надіслала прозірки

праць шести мисткинь — М. Раєвської, М. Башкірцевої, О. Кульчицької, М. Дольницької, Я. Музики і Галини Мазепи. З-поміж молодших продемонстровано прозірки творів Софії Лади й Христі Зелінської. Окремо показано 15 прозірок писанок.

Тепер проголошено створення ділового осередку образотворчих мисткинь в Копенгагені. Завідує ним Аннеліза Гансен, яка була відповідальна за недавній Фестиваль. Осередок плянує об'їхати з показом прозірок різні міста Європи. У плянах цієї "сітки" є ще й інші можливості, як виставка монографій і поштівок, репродукцій мистецьких творів.

Взаємини з цим осередком будуть належати до культурно-освітньої референтури СФУЖО. Тепер є в пляні зібрання прозірок наших молодих мисткинь, що їх маємо в різних країнах поселення. Також наша референтура народного мистецтва зможе запропонувати прозірки українських килимів чи писанок.

КРАЄВИЙ З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ

У днях 26, 27 квітня 1980 відбувся в Мельборні XII. Краєвий З'їзд Союзу Українок Австралії. Його відкрила голова Лідія Гаєвська-Денес. З'їзд провадила О. Шевчик, а секретарювали Н. Балик і Віталюк. У звітах голови й поодиноких Стейтових Управ віддзеркалилась діяльність організації за цілу каденцію (три роки). Головним осягом того часу було створення Краєвого Комітету Року Дитини і приїзд Надії Світличної та адміністрування її поїздки по Австралії. Обидві ці справи виповнили майже весь 1979 рік. Були ще й інші форми діяльності, як наприклад зреферування III Конгресу СФУЖО, що відбувся ще в 1977 р. Управа СУА перевела в усіх стейтових осередках поконгресові сесії. У 1978 р. Краєва Управа СУА привітала Марусю Бек під час її перебування в Австралії. Зустрічі з цією громадською діячкою відбулися по всіх більших осередках.

Дальше влаштовано концертне турне молоді співачки Зірки Дошак. Заплановано видання Пропам'ятної Книги СУА з нагоди ювілею 30-ліття. Праця над цим виданням уже розпочалась, але до З'їзду не вдалося її завершити, так само як і іншого видання, а саме збірника писань членок СУА. Великий вклад стався в допомогів ділянці. Головна увага була присвячена фондові допомоги переслідуваних в Україні. Також нав'язано стосунки з Союзом Українок Аргентини, який опікується старшими в захисті. Окрім того мережа СУА переводила різні збірки на потреби місцевої громади. Про перебіг Українського Року Дитини і перебування Н. Світличної були окремі звіти. Дискусія над звітами була жвава й спеціально заторкнула приєднання молодого членства. Хвилювала присутніх доля квартальника "Наше Слово", що перестав виходити.

З'їзд вибрав нову Краєву Управу: голова Х. Л. Гаєвська-Денес, членки Управи — М. Грудка, Е. Назар, Н. Верещака, Г. Стахів, Н. Михайлишин, Г. Глуховева, Т. Юхима, І. Залеська, заступниці — Л. Головка, О. Рогова. До Контр. Комісії увійшли І. Умриш — голова, Н. Штинда, К. Плекан, Т. Кушнір, В. Федор.

ГУРТКИ ЛЮБИТЕЛІВ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Працюючи над розбудовою Українського Музею в Нью-Йорку, Союз Українок Америки дав ініціативу для створення гуртків любителів народного мистецтва. Заплановано заснувати їх при Відділі чи Окружній Управі. Такий гурток може працювати над пізнанням нар. мистецтва або й виконувати вироби в якійсь галузі, як ткацтві, ганчарстві (на колесі), вишивці чи писанках. У проводі гуртка може стати одиниця, яка має знання й досвід в якійсь галузі нар. мистецтва. Завданням членів гуртка є вивчати стиль наших мистецьких виробів і коли вони досягнуть того, то можуть бути помічними в улаштуванні виставок народного мистецтва.

Це дуже корисний почин для пізнання й поширення відомостей про наше народне мистецтво. Такі гуртки могли б постати й в інших країнах нашого поселення. Це вже сталося у Франції, де молоде жіноцтво заснувало Комітет Народного Мистецтва, який допоміг у влаштуванні виставки писанок в Музеї Людини в Парижі.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО У ШВАЙЦАРІЇ

Організаційна референтура СФУЖО розпочала заходи для створення своєї клітини у Швейцарії, де проживає кілька українських родин. Українське Товариство у Швейцарії (д-р Роман Прокоп, голова) відгукнулось на те дуже охоче. У проводі Т-ва референткою жіночих справ є Христина Качалуба. Отже в порозумінні з нею дасться незабаром скликати з'їзд українок, замешкалих у Швейцарії. Від Управи СФУЖО їх відвідає Ольга Штайнер, заступниця голови в Європі. Рівночасно зможе поінформувати українок у Швейцарії про перебіг Світової Жіночої Конференції в Копенгагені.

ГОЛОВНИЙ УБІР.

Референтура народного мистецтва в ОУЖ Вел. Британії проголосила заклик до Гуртків ОУЖ, щоб вони виготовили для збірки народного вбрання в Музеї ОУЖ — зразки головного убору, жіночого й чоловічого. Це може дати дуже цікавий вислід. Адже в кожному Гуртку ОУЖ є членки, що пам'ятають народне вбрання своєї околиці. І так з-під їх рук можуть відродитись давні форми очіпків чи рантуків. Цікаво також відтворити дівочі вінки чи кісники. Трудніше воно буде з чоловічим убором, бо ледве чи знайдеться хтось, що зуміє виплести чоловічий капелюх із житньої соломи. Але напевне будуть знавці, що опрацюють чоловічу кучму чи клепаню.

ФІНАНСОВІ КОМІСІЇ В ЄВРОПІ.

В ході Конференції СФУЖО, яка відбулася в червні 1979 р. у Мюнхені, постановлено створити Фінансові Комісії СФУЖО в деяких країнах Європи. Зголосились до того завдання — Об'єднання Українських Жінок Німеччини і Організація Українських Жінок Великої Британії. При ОУЖ Німеччини вже давніше створилась така комісія, яка тепер реорганізувалась. На чолі її стала фінансова референтка Марія Кашуба. В наслідок того в Німеччині є вже чималий гурток членок-прихильниць СФУЖО. При ОУЖ Вел. Британії ця комісія заснувалася недавно. Її очолює П. Семак, скарбничка Головної Управи.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

З великим жалем повідомляємо організоване жіноцтво, що в серпні 1980 р. відійшла у вічність бл. п. **Марія Слободян**. Народилась у 1901 р. в Домажирі б. Львова, де її батько о. Григорій Рибчак був парохом. Середню освіту здобула в гімназії СС. Василіянок у Львові. Закінчила там також Музичний Інститут ім. Лисенка. Любила музику і спів і тому співала в різних хорах, як Боян у Львові, Н. Городовенка у Монреалі і "Арфа" в Торонто. Здавши матуру у 1918 р. працювала в різних установах, як "Нова Фортуна", "Дністер", фабрика вагонів Зеленевського. У 1936 р. стала управителькою крамниці "Українське Народне Мистецтво" у Львові, де запліналась ближче з виробами нашого домашнього промислу. У 1938 р. Центросоюз виделегував її до килимарні М. Куриленка в Косові, де пізнала також цю галузь народного мистецтва. У 1940 р. повернулася до Львова і працювала до 1944 р. у транспортному відділі Центросоюзу. У велику мандрівку вирушила разом із своєю близькою ріднею — сестрою Іриною Домчевською і сестрінкою Христею Навроцькою. До 1947 р. перебувала в Грацу, працюючи в бюрі цензури. Переїхавши до Канади, жила в Монреалі. У 1951 р. одружилась із інж. Антоном Слободяном. Подружжя замешкало у Торонто. Тут включилася в ряди ЛУКЖ і згодом увійшла до Управи. Маючи знання різних ділянок народного мистецтва приступила до влаштування Музею ЛУКЖ. Тут працювала, допомагаючи директорці Музею пок. Марії Велигорській. Стала також членкою Українського Музею в Нью-Йорку. З жалем провело її громадянство в останню дорогу. Відійшла у засвіти зразкова громадянка і знавець народного мистецтва.

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL XXXVII

OCTOBER 1980

No. 9

EDITORIAL

THE NOSTALGIA OF AUTUMN

Autumn in its full glory, in its full dress of brilliant color, is indescribable. Often a clear calm autumn day will force us to stop, breathe deeply, and rejoice in its beauty. But at the same time, this magnificent scene seems to elicit feelings of sadness and sorrow. In the depths of our hearts, we recognize the presence of nostalgic longings. We remember forgotten moments, which flash before us as pastels, far removed by time and space; we also long for unfulfilled dreams, wishes, fantasies.

Some people consider sadness and longing in itself as a negative and even unhealthy state of mind. Memories, when not kept in their place, can indeed keep a person suspended in time; but a life without memories and nostalgia will allow a person to live only superficially, not experiencing life fully.

Longing for one's homeland will seem to bring it closer to us, will seem to breach the physical space in between. This longing, this eternal flame in our hearts, does not cover up the good points of the land we live in now; it simply adds a little something extra to our lives. If we could but light this spark in the hearts of our

children, our youth, we would no longer need to fear for their future and for the future of our native land. We've indeed seen how our youth has worked in the name of our political prisoners. To paraphrase the little prince of Exupery: if you devote your time and hard work to something, if you feel responsible for it, only then do you love it.

Unfulfilled longing is painful. But without a measure of longing, even life in the lap of luxury is empty and unfulfilled in itself.

In this issue, we are including Nadia Svitlychna's remembrances of Iryna Senyk and the time they spent together in Soviet camps. We are also reproducing an embroidery design of Iryna Senyk. Tremendous yearning for beauty led the prisoners of the harsh camps to create their own beauty and goodness, and make it flourish too. It permitted them to leave a living hell psychically richer than ever. Reading these remembrances brings to mind a vital question: what about us? Where are we heading, what are we striving for.....what are we yearning for?

Translated by M. Jarymowycz
For original, see pg.

REMEMBERING IRYNA SENYK

by Nadia Svitlychna

Orysia was arrested for the first time while still a student at the university. But even 10 years of prison hardships could not dull the joyous spirit of Orysia. Serving her sentence she dreamed of love, wrote lyric poetry and embroidered constantly. I think Orysia's favorite toy even in childhood was a needle and brightly colored thread. When she grew up embroidery became a necessity to her; it became her life.

She always carried an unfinished piece of embroidery so that every free moment could be used constructively. At the time of her arrest she had begun a dress which was confiscated during the search. (No metals, not even a needle, were allowed in the prison cell). Orysia declared a hunger strike and demanded that the dress she had begun be returned to her. The prison authorities gave in after a few days and in time Orysia finished the dress.

Upon arriving in Mordovia in June of 1973 (Orysia had arrived a month before) two impressions immediately seared themselves into my memory. First I remember that there were flowers everywhere. They were cared for and cultivated by the loving, motherly hands

of Darka Husiak and Kateryna Zarycka. The second impression is of pieces of bright embroidery covering window sills, laying near the beds, adorning the collars of the prison dresses of the Ukrainian women. (There were seven of them.) One might ask: "Why would they gild their cages?" It is true, in any cage captivity remains the same. Yet the unrelenting grey monotony was somehow mellowed by the tireless hands of Darka who nurtured her flowers and Orysia, who decorated the barracks with embroidery done on coarse sackcloth given so that we could wash the floors.

My prison sentence was short — only four years. And in my memories — even those of the hardest of times — bright colors predominate. A son was waiting for me at home; I could see the end of my sentence and in the place of dying illusions new ones were born.

Orysia had already lived through 10 years of Stalinist concentration camps and 13 years of exile. Ahead of her lay 6 years in prison camps and 5 years of exile. Her colors were mostly dark: maroon with black, black with yellow, or simply — black. Behind her — constant vacillation between life and death, a difficult illness, which at the age of thirty left her an invalid, numerous disasters almost too heavy to bear, the death of her sister, Leonida, whose heart stopped beating in exile after an unendurable prison sentence.

Between 14 and 30 July of this year, Copenhagen welcomed a convention group the likes of which the city had never seen before. We came from all over the world: women delegates, press representatives, official and unofficial observers to the World Conference of the United Nations Decade for Women and the Non-Governmental Organizations (NGO) Mid-Decade Forum. Among the more than 11,500 participants in these meetings were 22 Ukrainian women from 5 countries representing as an official delegation the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (WFUWO).

Despite considerable obstacles, this group of women was able to implement a plan of action designed to focus international attention on the plight of the Ukrainian nation and, in particular, on the fate of our dissident thinkers, scholars, artists and their families. Events conducted by the delegation included: a 2-day hunger strike in solidarity with Ukrainian prisoners of conscience; a workshop about persecution and discrimination against families of Ukrainian political prisoners; a press conference with Dr. Nina Strokata, a former Soviet political prisoner, as chief speaker; a reception for an international complement of potential friends to the Ukrainian cause. A sheaf of press clippings from western European newspapers is but one tangible reward for WFUWO's participation in this international women's gathering.

Of course, factual reports of the delegation's achievements have also appeared in our emigre press. Now, as community opinion begins to formulate around these facts, we can expect the editorializing impulse to

Orysia wrote of her sister: "And so she will remain forever far from her native land. I had so wanted to tear her from the icy embrace of Siberia. But, as you see, I myself now suffer under a foreign sun. And who knows whether this hot, arid land will accept me. All I know is that life demands many sacrifices of us and in return gives us too few moments of joy." For Orysia, these "few moments of joy" are memories of her childhood Plast-scouting adventures in Lviv, a few meetings with friends on the burdensome path of captivity, and five years of freedom in her native Carpathian mountains. During these five years she visited many villages in the Hutsul region, gathering local embroidery designs. She had a dream — to publish an album of 100 folk embroidery designs. The dream was never fulfilled, although the 100 designs were ready. November 17, 1972 cruelly dashed any hope Orysia had for such a project.

Translated by Marta Zielyk
For original, see pg.

On the back cover of this and other issues of "Our Life" (beginning with Issue 7/1980) we are publishing embroidery designed by Irena Senyk while she was serving her prison sentence.

take over where the journalistic fell off. Post-conference, debriefing meetings will be held within organizations and for the general public to discuss the value, impact and success of the delegation's efforts.

It is a well-known fact that fools rush in where the wise fear to tread. Thus, my being a novice in the ways of international politics and diplomacy is no doubt the root cause of my willingness to venture opinions about the Copenhagen conference experience. My observations are offered in an effort to provide a broad context within which the delegation's effectiveness can be judged by those who did not attend the proceedings in Denmark in person.

My primary reaction to both the official United Nations Conference and the NGO Forum was sheer amazement at the overwhelming numbers and diversity of the participants. As reported in the special conference newspaper, FORUM '80, the official deliberations attracted more than 1800 governmental delegates representing 145 countries—up from 133 in attendance at the 1975 conference in Mexico City. In addition, 450 persons participated as official observers designated by 131 nongovernmental organizations. The United Nations press office accredited over 1250 members of the mass media. Altogether, this adds up to 3500 participants, not including the hordes of women who never even entered the Bella Center where the UN delegations held their meetings and caucuses.

The NGO Forum at the Amager University Center was by far the more populated event: 8000 participants from all over the world arrived in Copenhagen to attend this gathering. Unlike meetings at the Bella Center which were open to authorized persons only, the workshops, discussions, film screenings and other activities at the Forum were open to anyone who wished to attend. I believe that the massive attendance at the Forum amazed even its organizers.

In themselves, these numbers do not reflect the mind-boggling range of opinions, problems, political affiliations, ideas, interests, world views and value orientations espoused by the women who converged on Copenhagen. Radical feminists rubbed elbows with Moslem extremists. In one workshop Unitarian women from America met to challenge the doctrines of patriarchal religion; next door in the adjoining room women held a meeting to discuss "hand lettering for quick and easy posters and signs." Over the brief period of 16 days, the work of the official government delegations generated 3 million pages of documents.

Many of the concerns aired at the Conference and Forum issued from a genuine concern for improving women's status in society. Health, education and employment did provide three fundamental issue areas around which deliberations and future planning were organized. Statistics on the global position of women —

for example, that 2 out of 3 illiterates are females — were often as shocking as they were significant. The need for immediate action to improve the lot of women and girls on a world-wide scale could not be ignored by anyone who was listening to the testimony being presented before the international body of witnesses.

But not everyone came to Copenhagen to listen, or even to talk about, women.

Certain countries — most notably the Arab states and the Soviet bloc — sent delegates and observers to the women's conference who were exclusively dedicated to furthering national agendas of their own. Like all United-Nations-sponsored conferences, the meeting in Copenhagen thus became a kind of rhetorical exercise with countries taking sides on issues according to time-worn and predictable patterns. As has been the case over the last 10 years, the Soviet Union was able to generate far more support for its positions than was the United States.

The American position within the international community represents a most frustrating and ticklish predicament. Because criticism of the state and its policies is freely allowed, the United States finds itself an easy target for foreign criticism. A great giant of a nation, it remains virtually helpless, beleaguered by censure and hospitality of Third World and Soviet countries. The Russians, on the other hand, manage to avoid well-deserved condemnations of their actions but for small protests raised by delegations such as ours.

Therefore, from a purist perspective, the Copenhagen conference must be viewed as a monumental failure of sorts. But this failure cannot be ascribed exclusively or even primarily to women. The political, moral and ethical shortcomings evidenced at the meetings reflect the power struggles among states and their allies. Women inherited, rather than created, this situation.

Suffice it to say that the first site chosen for the Mid-Decade Conference was not Denmark. Before the Islamic revolution, Teheran was to serve as host for the international women's meeting. The ascendancy of Ayatollah Khomeini sent the women of the world scurrying to northwestern Europe instead. Nevertheless, Iran — a country which flagrantly continued to flaunt international law by holding American diplomatic personnel hostage — was welcome at the UN-sponsored event.

It was pointless for the Americans to expect justice at the hands of the international tribunal. Withdrawing in protest from participation would have been equally useless. Fundamental unfairness was operative throughout the proceedings. Such is the way of the world.

So, when we judge the effectiveness of the WFUWO delegation, we must bear in mind, first of all, our powerlessness as women. Second, we need to recognize the fact that international politics is an arena for dirty, unprincipled fighting. Finally, we should resign ourselves to the situation that staying away will only strengthen the hand of our enemies.

Before traveling to Copenhagen, I was not sure what 22 women could achieve by attending the NGO Forum and the World Conference of Women. I had no real sense of the obstacles we would encounter or the friends we would find. Today, looking back on the experience, I would say in conclusion that we, like our American sisters, could not afford to stay away.

MARTHA BOHACHEVSKY CHOMIAK

Martha Bohachevsky-Chomiak has recently been awarded the Founders Fellowship from the American Association of University Women Educational Foundation for a study on the Ukrainian women's movements.

In her work, Dr. Chomiak will focus on the impact of the women's organizations on Ukrainian society between 1884 and 1939, as well as on the role of women in the national, social, political and cultural life of the Ukrainians.

Dr. Chomiak began her work on Ukrainian women at the initiative of the World Federation of the Ukrainian Women's Organizations. She spent a year doing archival research in Poland and Austria under the auspices of a Fulbright Faculty Research Abroad Fellowship. The grant from AAUW enables her to devote a full academic year to the project, and to begin writing a book on the Ukrainian women's movements.

This will be the first comprehensive work on Ukrainian women based upon primary and secondary sources. It will be an important contribution both to the study of Ukrainian history and of women's movements in general.

Martha Chomiak is a professor of history at Manhattanville College in Purchase N.Y. She is married to a journalist and the couple have two daughters, aged eleven and thirteen. Mrs. Chomiak, who is member of the Washington D.C. branch of SUA, has written several books and articles on aspects of Ukrainian, Eastern European and Russian history.

Замість квітів

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Хойнацького**, батька членки Екзекутиви Союзу Українок Америки Ірени Чайківської, складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 60.00 дол.:

Іванна Рожанковська, Леся Різник, Люба Волинець, Христя Навроцька, Марія Томоруг, Марія Савчак, Леся Кіршак, Іванна Ратич, Оля Гнатейко, Уляна Любович, Еля Процюк, Марта Данилюк.

Пані Ірени і родині висловлюємо глибоке співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Миколи Кізими**, мужа нашої членки Анни, складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 20.00 дол.

Управа і членки 1-го Відділу СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Леонтина Маркова**, мужа нашої членки Катрусі, складаємо 15.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя"

48-ий Відділ СУА, Філадельфія

LEARNING EMBROIDERY

"Zernovey vyveed" is the Ukrainian name for square stitch. It is used in various parts of Ukraine, in central and in southwestern regions alike. Usually this stitch divides the various embroidered fields of a design, and enhances the areas around the motifs of shoulder-insertion designs used on shirts. In the motif shown in April's issue and repeated here (Fig. 5), the square stitch is an integral part of the motif-design, and appears in both its variations: "diagonal square stitch", also known as "single faggot stitch", and when done on the straight line of the fabric, called "four-sided" or "square stitch".

"Zernovey vyveed" is most frequently embroidered on the diagonal. Each single stitch which creates the squares of "square stitch" lies parallel to the threads of the fabric, yet each square joins the previous only at the corner, diagonally. The individual stitches appear to create a diagonal line of squares, as can be seen on the side "branches" of the motif (Fig. 5).

HOW TO EMBROIDER

For this work we recommend first stretching your fabric on an embroidery hoop, in order to assure even stitching.

First stitch: Secure the end of the embroidery thread so it will not pull out, and bring the needle with its thread to the front face of your fabric. Count three fabric threads up from the initiating point (where the needle first came out), and insert the needle in the space above that

third thread. Carefully count three threads to the left of the initiating point, and there bring the needle out to the front. Pulling the embroidery thread snugly creates the first vertical stitch.

Second stitch: Going to the right, insert the needle into the initiating point and, counting three fabric-threads down and to the left from that point, bring the needle out and pull the embroidery thread firmly into place. This second stitch lies horizontally and "touches" the first (vertical) stitch.

Third stitch: Similar to the first: the needle is inserted three fabric-threads up from the point where it just came out, and is brought out three threads to the left and down from its current insertion point. Pulling the embroidery thread firmly into place after each stitch, and repeating "second" and "third" stitches as many times as needed, you will have embroidered a diagonal line which resembles "stairs". (On the reverse face of your fabric, meanwhile, there have been created twin parallel diagonal stitches.)

In order to complete diagonal square stitch "Zernovey vyveed" and make the "stairs" into squares, we must turn our work. This we accomplish as we work the needle for a horizontal ("second") stitch: Having pulled the needle out after the last vertical ("third") stitch, insert the needle three fabric-threads to the right and pull the needle out three fabric-threads to the left *and up* from its insertion point. (Working this stitch properly creates a cross-stitch on the reverse side of the fabric.) Now turn your work upside down, so that last stitch lies not at the

bottom, but at the top of the "stairs".

And again, insert the needle three fabric-threads up (to join the previous stitch), and bring it out down and to the left past three threads, as was described for "third" stitch (above), and again repeating "second" and "third" stitches, the "squares" of "diagonal square stitch" are formed.

Finish by closing up the last square and drawing the embroidery needle and thread out on the reverse side of the fabric, and secure the thread's end in such a way that it will not pull out in laundering, or, if there is still enough length of embroidery thread, embroider the other parts of the design (in this motif, the "leaf").

"Four-sided (square) stitch" is worked thus: the "first" stitch — as described above. Follow directions for "second" stitch as above but bring the needle out *upward*, not downwards. For the third stitch, the needle is inserted to the right (where the top of the first stitch lies), and withdrawn going down and left by three threads. Then repeat from "first" stitch, thus creating squares which touch side to side in a straight row going from right to left. (On the reverse of the fabric are created touching cross-stitches, each having one double stitch.)

We recommend learning to do these stitches of "zernovey vyveed" on a practice piece of fabric first, as it takes a little practical experience to know where to start the first stitch with relation to a complete design.

T. D. O'Neill

Замість квітів на могилу **бл. п. Ірени Заблоцької**, матері нашої членки Дарії Долинської, складаємо 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

86-ий Відділ СУА ім. Ольги Теліги
Ньюарк, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу в Україні **бл. п. Ольги Коваль**, сестри нашої почесної членки Катрусі Палуги, складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол.

Управа і членки 1-го Відділу СУА

Замість квітів на могилу **бл. п. інж. Мирона Левицького**, мужа членки 64-го Відділу СУА Ярослави Левицької, складають на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" 10.00 дол.

Управа і членки 64-го Відділу СУА,
Нью-орк

В п'яту річницю смерті ніколи незабутньої Дружини, Мами **бл. п. Анни Нусі Матійців**, померлої 25-го вересня 1975 р., складаємо 100.00 дол. на Організаційний Фонд Союзу Українок

Прокіп Матійців
Таня Винниченко
Ляриса Елішевська

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Евдокії Хміль**, мами нашої членки Анни Лаби, складають 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Управа і членки 1-го Відділу СУА

Замість квітів на могилу **бл. п. Дарії Бойчук** складаємо 10.00 дол. на Виховний Фонд, а Родині висловлюємо щирі співчуття

63-ій Відділ СУА, Дітройт

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії з Рибчаків Слободян**, улюбленої тітки Христі Навроцької, складаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя": **по 10.00 дол.** Марія Даниш, Олена Качала, Поля Книш, Марія Ржепецька, Марія Савицька; **по 5.00 дол.:** Марія Барагура, Стаха Гойдиш, Ірена Комар, Марія Карпевич, Любов Раковська, Оксана Щурова, Марія Савчак, Уляна Старосольська

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Володимира Прокоповича** і **бл. п. проф. Теодора Царя** складаємо 25.00 дол. на Стипендійний Фонд СУА до Бразилії

Ірина і Дмитро Юрчишини

Відділ має власну бібліотеку, якою користується членство. Має також щотижневу радіо-програму. Про передачі дбає радіо-колегія, яку очолює Люся Самбірська, при активній співпраці Леонтії Боднарук.

З рамени суспільної опіки Відділ помагає хворим членкам, а також "бабусям", студентам в Європі й Бразилії та переводить різні збірки все на те, щоб помагати другим. Збірку коляди переводить при помочі лист. З приємністю треба відмітити, що в цьогорічній коляді Іванна Городиська з власної ініціативи збрала понад триста доларів між українськими підприємцями й промисловцями. Про фінанси Відділу зразково дбають Надія Дзидзан і Дарія Менцінська, а господарською ділянкою завідують усе готові до праці Анна Кучма й Марія Гірняк, приготівляючи перекуску на різні імпрези, які влаштовує Відділ, а також каву й солодке на ширші сходи.

Усі ділянки праці Відділу координує і ними турбується голова Люба Шеремета. В 1979 році особливо співпрацювали з нею: заступниця голови Іванна Горчинська, невтомна секретарка Стефанія Джулинська і культурно-освітня референтка Евстахія Струтинська.

22-ий Відділ під сучасну пору нараховує 67 членок. В 1979 році відійшли до вічності: Юлія Дубицька, Зеновія Левицька й Осипа Цетвинська.

11-го жовтня 1979 р. проминуло 30 років від заснування 22 Відділу. Свій ювілей, Відділ відзначив в лютому 1980 року.

Ярослава Панчук,
пресова референтка

29-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ЧІКАГО, ІЛЛ.

(Хроніка за 1979 р.)

Відділ нараховує 52 членки, одна прибула, одна виїхала. Відбулося 8 ширших сходин разом з засіданнями управи та одні святочні сходи. Управа Відділу має всі референтури крім імпрезової та музейної. Активність Відділу переважно зосереджується на праці в дитячій світличці під назвою "Світличка казок". Також є у Відділі вокальний ансамбль "Пісня", який бере участь у різних імпрезах СУА і інших товариств та організацій. Відділ займається виставками мистців. Стараємось влаштовувати виставки народнього мистецтва в американських школах та установах. Радіо комісія влаштовує радіопересилання гутірок на різні теми на радіомовленні Самбірських в рамках передавань СУА. Утримує "бабусю". Переведено кампанію приєднання передплатників "Нашого Життя".

Суспільна опіка обмежується до членства Відділу і їх родин. Ділянкою зв'язків займається референтка Галина Коленська. Референтура висилає телеграми до сенаторів, президента тощо. Також багато членок належить до "Банку Телефонів". Висилається листи, спростування до американської преси чи телевізійних станцій.

Для членок Відділу влаштовуємо доповіді, гутірки, реферати, святочні сходи та річну вечірку. Крім цього брали ми участь в імпрезах, запланованих Округом СУА Чікаго.

Минулого року з нашої "Світлички казок" вийшло 25 дітей. Цього року світличка начисляє 50 дітей. Навчання відбувається три рази тижнево. Обслуговують її три вчительки. Цього року учительки з "Виховною Радою" організували окремий відділ для англійських дітей. Їх

небагато, але, на жаль, в другому році буде їх більше. Відбулося дві великі імпрези світлички: вишивана забава з нагоди "Року Дитини", що її приготівив Батьківський Комітет при допомозі Відділу. Дохід з цієї імпрези в сумі 200.00 дол. призначено для дітей дисидентів. Друга імпреза — це костюмова забава, що її підготівила "Виховна Рада" при помочі Відділу. Темою забави було "Кругом світу" і ця імпреза також присвячена була "Рокові Дитини". Світличка влаштовує також внутрішні імпрези, як "День Мами", "День Батька", Т. Шевченка, Миколайка і інші.

Ансамбль "Пісня" виступав на 5-ох імпрезах, а це на: 30-літті СФУЖО, на лікарській конвенції, 10-літті 102-го Відділу, парафії св. Андрія і на вечерці Відділу.

Відділ приготівив дві виставки нашим мистцям-малюрам: Галині Цісарук-Конопалі і двом іншим мистцям спільно: Ярославові Плавюкові та Андрієві Коваленкові.

Улаштовано 3 виставки народнього мистецтва і показ писання писанок у двох школах і музеях на передмістях Чікаго.

Управа Відділу докладає всіх зусиль, щоб придбати більше членства та всю працю поставити на належній висоті і за вимогами нашої організації.

Оксана Ванджура,
голова

31-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ВІСКАНЗЕН, ДЕЛЛС **(Хроніка за 1978-1979 р.)**

Засновуючі сходи Відділу відбулися 10-го грудня 1977 р. Присутніх 15 пань, теперішніх членок Відділу та представниці Окружної Управи: Марія Юзефович, б. голова та Марія Наваринська, організаційна референтка. Вибрано управу, головою якої стала Ірина Кузик. Не зважаючи на мале число членок, Відділ зразу взявся до праці.

Поставлено з великим успіхом "Вечір св. Миколая", який увійшов вже в традицію. Приходять на нього не тільки наші членки та громадянство з нашої місцевости, але й з доколишніх міст з дітьми та родинами. Йордан влаштовуємо традиційно з відповідно приготованими стравами, а на Великдень спільне "свячене", на яке запрошуємо цілу громаду.

У 1978 р. вміщено під час Різдва удекоровану в українському стилі ялинку в домі губернатора разом з ялинками інших національностей. Наша ялинка — праця наших членок — була одною з найкращих. Цю ялинку фотографували і показували на всіх руслах телевізії у Медисоні.

Наші членки брали участь у підписуванні Проклямації Незалежности УНР і Соборности в губернатора Дрейфуса у Медисоні.

Крім імпрез займаємось різного рода збірками, напр.: для Н. Світличної, Р. Мороз, Українського Музею тощо. Щоб придбати більше фондів, влаштовуємо випродаж уживаного одягу, льотерію та інші виграші. Висилаємо пачки до Європи і Бразилії.

Сходи Відділу відбуваються кожного місяця. У програмі сходин: реферати, гутірки, читання поезій та інше. Дотримуємось постанов статуту та виконуємо всі зобов'язання до Головної Управи та Округу. Тепер Відділ начисляє 23 членки — це майже всі жінки, що живуть у нашій місцевості та околиці.

Відділ відбув загальні збори 17-го січня 1980 р., на яких ухвалено поділити майно Відділу:

1.000 дол. на Український Музей, стипендійний фонд, допомога "бабусі", на розбудову церкви в Люрді.

Головою Відділу вибрано Ірену Запужляк.

36-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ЧІКАГО, ІЛЛ.

(Хроніка за 1979 р.)

Відділ є найстарший в Окрузі ще з першої еміграції та їхні діти. З огляду на дуже важку зиму річні загальні збори відбулися дуже пізно. Управа залишилася та сама, що була в минулому році. На зборах було присутніх тільки 14 членок.

Коли брати до уваги те, що Відділ є дуже малий, то все ж таки зуміли ми виконати свої обов'язки. Приготували великодній базар, продаж печива, писанок, пасок та інших страв. Ввесь дохід призначено на цілі СУА. Всі зобов'язання до Окружної Управи Відділ виконує солідно і точно.

Вліті Відділ приготував спільний обід, з якого частину доходу призначено для бідних дітей і В. Мороза. Хоч не маємо можливостей влаштувати більші імпрези то працюємо щиро і грошеві прибутки передаємо на харитативні цілі.

Працюємо по-дружньому з Окружною Управою і по можності беремо участь у її імпрезах. Останньо вислано пожертви Н. Світличній, Р. Мороз і В. Морозові.

Управа Відділу старається зробити, що може, але замало нас, щоб виконати все, що належало б виконати. Важко нпр. примувати всіх членок передплачувати "Наше Життя" через високу ціну, бо всі вони — це старі емігрантки-емеритки і важко їм виконати цей важливий обов'язок. В біжучому році дохід Відділу виносив 1.180.07 дол. Призначено на різні цілі, як подано раніше. Старший вік членок і їх відлегле замешкання не дають можливості сходитися частіше. Але ми всі йдемо спільно до одної мети доки стає нам сили.

Теодозія Слободян,
голова

51-ИЙ ВІДДІЛ СУА, МИЛВОКІ, ВИС.

(Хроніка за 1979 р.)

Діяльність Відділу проходить у двох площинах — внутрішньо-громадській та зовнішній.

В першій ділянці праця проходила під кличем "Року Дитини". Майже всі імпрези, влаштовувані Відділом, були виконані шкільною діворою та молоддю. До них належали: Свято Матері, "День Дитини", влаштований восени та Свят-Миколаївський вечір. Великою поміччю у підготовці таких імпрез було те, що три молоді вчительки місцевої школи українознавства стали нашими членками, вможливаючи тим тісну співпрацю Відділу зі школою.

В ділянці суспільної опіки замітнішим фактом можна вважати висилку пачок потребуючим українцям у других країнах та кореспонденцію з трьома політично репресованими родинами в Україні.

Крім скромних доходів з імпрез одним із засобів

придбання фінансів була наша участь у церковному бінго кілька разів у році. Це джерело прибутку вможливило Відділові виконати свої фінансові зобов'язання.

У зовнішній ділянці Відділ репрезентувала Р. Дорошенко у зустрічі з губернатором в справі підписання Проклямації з нагоди 22-го Січня. Відділ співпрацював з УККА у влаштуванні української хати в "Європейському селі", у Міському Музеї. Ця перманентна виставка після двох років великої праці була відкрита перед Різдом, і вона й надалі вимагатиме постійного піклування цілої громади, а особливо Відділу.

Голова Відділу, М. Пискір очолює Комітет Оборони Людських Прав в Україні. Її позиція в СУА стає нераз в допомозі у нав'язанні контактів чи у листуванні з іншонаціональним середовищем.

Труднощі: живучи простірно дальше від більших скупчень, а тим самим других Відділів СУА, створюється атмосфера ізолюваності, а з тим і слабшого відчуття приналежності та відповідальності за ширші загально-українські справи.

Зате відрадним явищем у Відділі за останні два роки можна вважати приєднання головою 5-ти членок молодшого віку, які активно включились у працю Відділу, вносячи нові ідеї та підкріплюючи його існування.

Марія Пискір
голова

74-ИЙ ВІДДІЛ СУА, ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ, ЧІКАГО, ІЛЛ.

(Звіт за 1979 рік.)

Загальні збори Відділу відбулися 25-го квітня 1979 р. Управа залишилася майже без змін: голова — Олена Турула, заступниця — Соня Дачишин, секретарка — Оля Палас, касирка — Марія Баранська. Референтки: організаційна — Ірина Попович, культурно-освітня — Ірина Пешанська, суспільної опіки — Софія Роман. Голова контрольної комісії Марія Радивил, членки — Галя Харук, Генрієтта Куріца.

До кінця квітня 1979 р. діяльність Відділу обмежилася до продажу кави та солодкого після двох Богослужб в церкві св. Йосифа, чим Відділ займається в холодний час року.

Відділ зайнявся провадженням кіоску українського народного мистецтва в часі фестивалю церкви св. Йосифа від 23-го серпня до 3-го вересня. Для придбання фондів переведено 20-21-го жовтня випродаж уживаних речей, в домівці СУА. В різдвяний час членки, замешкали в Давнерс Гров, спільно з членками 29-го Відділу організували український виступ у різдвяній програмі в цій місцевості. 16-го грудня відбувся різдвяний ярмарок в залі під церквою св. Йосифа.

В ділянці суспільної опіки переведено збірку під церквою на Бюро Суспільної Опіки 29-го квітня. В травні переведено збірку на фонд Валентина Мороза на листу Головної Управи СУА, серед членок та парафіян св. Йосифа. Зібрано 800 дол. З нагоди "Року Дитини" вислано одяжеву пачку для родини, яка опікується дітьми Юрія Шухевича. Уфундовано одну стипендію до Європи, одну до Бразилії, по 150 дол. Одна стипендія це датки членок. Вислано одяжеву пачку до Європи, три до Бразилії (дві оплатили членки) На загальних зборах Відділ призначив

100 дол. як членську вкладку до Українського Музею, 100 дол. на допомогу родинам в'язнів, 50 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", 50 дол. на Бюро Суспільної Опіки в Чикаго, 50 дол. на школу українознавства при парафії св. Йосифа, 100 дол. на будову нової церкви св. Йосифа. Відділ теж вив'язався з фінансових зобов'язань до Централі і Окружної Управи, зложив 25 дол. за уживання домівки.

Стан членства за цю каденцію не змінився. В Окружній Управі були дві членки: протоколярна секретарка — О. Турула, референтка культурно-освітня — Софія Роман. Членки включилися в святкування "Дня Союзянки", окремі членки брали участь у різних імпрезах Округи та Відділів.

В більшості членки охотно співпрацювали у починах Відділу, але велика скількість майже неактивних і праця спочиває на малій горстці. Це найбільше відчувається при виборі управи Відділу. Є пекуча потреба збільшити членство доростом, в чому не маємо успіху.

Олена Турула
голова

77-ий відділ СУА, ім. Алли Горської, Чикаго, Ілл.

Відділ нараховує 20 членок.

В діловому 1979 році відбулися річні загальні збори, на яких перевибрано управу майже в тому самому складі, п'ять ширших місячних сходин, продаж печива під час "Українських Днів" в Чикаго та восени — товариська зустріч з льотерією.

Відділ співпрацює з Окружною Управою, в склад якої входять дві його членки. Голова й одна представниця взяли участь в Окружному з'їзді. Своєчасно вислали звіти та виконали фінансові зобов'язання перед Централією та Окружною Управою, за що в резолюціях Окружного з'їзду висловлено признання Відділові. Більшість членок передплачує журнал "Наше Життя".

Як і попередньо посилали грошову допомогу двом жінкам-залишенкам в Німеччині та перевели збірку на допомогу родині В. Мороза.

Неля Бриджмен
пресова референтка

84-ий відділ СУА, ім. Олени Степанів, Чикаго, Ілл.

(Звіт з праці за 1979 рік)

В 1979 році Відділ нараховував 15 членок, більшість яких проживає за межами Чикаго на далекому півдні, 35 до 50 миль від домівки СУА. Ширші сходини і спеціальні імпрези часто відбуваються у приміщенні під церквою св. Михайла або у домах членок.

Тому що 1979 рік проходив під гаслом "Міжнародній Рік Дитини", Відділ улаштував у травні обід із спеціальною програмою для дітей і внуків членок та дітей парафіян. Також вислано дарунок для дітей українського політв'язня Михайла Осадчого на адресу його дружини у Львові. Одну посилку забавок вислано до сиротинця палестинських дітей у Вифлеємі.

Крім цього Відділ рік-річно шукає спонзорів для українських студенток у Бразилії і сам частинно спонзорує одну студентку. В 1979 році спонзорами були: д-р Демус — 200.00 дол.; д-р Кодельський — 150 дол.; д-р Смик — 150.00 дол.; 84-ий Відділ і д-р Смик — 90.00 дол., разом — 590.00 дол. Також щорічно Відділ висилає посилки вживаного

одягу для бідних дівчат при школі св. Ольги в Прудентополі, Бразилія.

В 1979 році, як і у попередньому, заходами заступниці голови Відділу, зорганізовано у липні і серпні на українській оселі в Равнд Лейк, Іллиной "лісову школу" для дітей від 3-6 років. Взяло участь 23 дітей.

Культурно-освітня референтура Відділу влаштовує вже кілька років літературні вечори спільно з Українським Інститутом Модерного Мистецтва в приміщенні Інституту. В квітні відбувся дуже успішний літературний вечір Володимира Демус, активної членки нашого Відділу з нагоди видання її першої збірки поезій "На людських озерах". Щорічний традиційний пікнік для членок і їх родин відбувся як і завжди у гостинному домі п-ва Демусів у червні.

У листопаді відбувся другий літературний вечір присвячений одному з найкращих сучасних українських поетів Василю Барці. Ці вечори притягають українську громаду з Чикаго й околиць, бо вони стоять на високому рівні. Про ці вечори були дописи у газеті "Свобода". Започатковано також колядування членками по-новому і по-старому стилі і відновлено вивчення віншування. Культурно-освітня референтка Володимира Демус з допомогою інших членок щорічно приготує виставки зразків української культури в міжнародніх виставках, які відбуваються по американських каледжах чи інших установах.

Крім праці у Відділі три членки працювали також в управі Округи — голова бл.п. проф. Людмила Кодельська, референтка мистецтва і музею Марія Ріпецька, культурно-освітня референтка Віра Боднарук. В Міжокружній Конференції культурно-освітніх і мистецьких референтур в листопаді взяли участь Володимира Демус, Марія Ріпецька і Віра Боднарук. В. Боднарук виготовила течки для учасниць конференції, реєструвала учасниць і переводила одну з нарад конференції.

У додаток до обов'язкових вplat 84-ий Відділ склав ще такі пожертви:

дитячий журнал "Веселка" — 50.00 дол., Пресовий Фонд "Нашого Життя" — 130.00 дол., Український Музей в Н. Й. — 100.00 дол., Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі — 100.00 дол., різдвяний дар поетові В. Барці — 100.00 дол.

В 1979 р. Відділ пережив велику втрату 1-го листопада, коли нагло, на удар серця, померла кільккалітня голова Відділу бл. п. проф. Людмила Кодельська. Була це зразкова союзянка, яка своїм прикладом заохочувала до корисної праці всіх членок Відділу. До неї ставилися з великою повагою і любов'ю не тільки союзянки, але і вся українська громада, для добра якої Покійна завжди була готова працювати.

В минулому році Відділові сповнилося 15 років існування. Запланований бенкет-обід на грудень не відбувся, бо якраз на той час припадав 40-ий день смерті св. п. Людмили Кодельської.

Віра Боднарук, голова

ДОКІНЧЕННЯ ХРОНІКИ ОКРУГИ ЧІКАГО БУДЕ

**СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ НА
'ПРЕСОВИЙ ФОНД 'НАШОГО
ЖИТТЯ'**

ВІДДІЛИ ПОЗА ОКРУГАМИ

14-ИЙ ВІДДІЛ СУА, АТЛАНТА, ДЖОРДЖІЯ

(Звіт з діяльності за 1979 р.)

Горстка українського жіноцтва в Атланті невпинно й наполегливо працює для поширення української справи й культури.

В днях 9-го до 11-го березня 1979 р. в "Ленокс Сквер" відбувся Інтернаціональний Фестиваль, в якому членки Відділу при співпраці Української Асоціації взяли активну участь. Відвідувачі фестивалю мали змогу оглядати і закупити кераміку, писанки, прибори до писання, календарі та різні ручні вироби, приготовані членками Відділу (подушки, фартушки, рушники).

7-го квітня в бібліотеці "Бруквуд" Надія Дзіковська влаштувала виставку писанок, вишивок і кераміки. В програмі виставки відбулася інформаційна доповідь про українські великодні звичаї, показ писанок і висвітлення фільму про українську писанку.

25-го серпня Відділ зорганізував розвагову зустріч біля купелевого басейну ("Пул парти"), на яку запрошено українців Атланти й околиці. Около 30 присутніх мило провели час, обмінюючися враженнями з літа й вакацій.

9-го вересня при парафії римо-католицької церкви св. Патрика (тут уже четвертий рік відбувається навчання в українській школі) з нагоди Інтернаціонального Року Дитини відбувся "День Спадщини". Дорослі й діти мали змогу познайомитися з звичаями й мистецькими виробами різних народів. Українську групу репрезентувала Надія Дзіковська з синами.

20-го жовтня відбулася маскарада для дітей. Прибуток з імпрези Відділ використав на посилки потребуючим у Південній Америці.

4-го листопада в залі банку "ДеКалб" висвітлено фільм "Запорожець за Дунаєм". Дохід з фільму призначено на Український Музей в Нью-Йорку.

В грудні в "Паркейр Молл" відбувся базар, під час якого членки Відділу продавали печиво, різдвяні декорації та інші предмети з українською тематикою, приготовані членками.

Надія Дзіковська

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося з членками СУА сумною вісткою, що 6. І. 1980 р. відійшла у вічність на 86 році життя членка 13-го Відділу в Честері, Па., бл. п. **Ольга з Мішкевичів Мельник**. Покійна народилася в Кракові, в родині залізничного урядника. Дитячі й молодечі літа провела в Станиславові. Її життєвий шлях не був легкий, бо доля не щадила їй важких ударів. Мавши 1 рік життя — втратила матір. В 1917 році вийшла заміж за Константина Мельника, тоді офіцера австрійської армії. Бог наділив її люблячим мужем і двома надійними синами. Родинне щастя розбилося, коли помер молодший син у віці 14 літ. Старшого сина, студента археології, замучило НКВД в підвалах львівської тюрми. Муж покійної Ольги зголосився до 1-ої Дивізії УНА, щоб "заступити померлих синів". Разом з дивізійниками ділив їх воляцьку долю включно з табором полонених у Ріміні. Покійна Ольга, хоч фізично квола, але

сильна духом, мусіла кидати рідну землю і подалася в незнане, де пережила всі невгоди і страхіття еміграції. Доля усміхнулася на хвилину, коли по ліквідації табору в Ріміні злучилася з мужем і виїхала до Америки, де стала працювати на прожиток. Смерть мужа, останньої остові в її житті, була черговим ударом. Лишилась на старі літа сама в чужій країні, без опіки, без засобів до життя. Працювала і молилася, бо була дуже релігійна і всі удари долі сприймала покірно. Розради шукала між своїми людьми. Налажала до нашого Відділу СУА і допомагала чим могла. Членки Відділу віддали їй останню прислугу численною участю в поминах, а голова Відділу Емілія Павлюк попрощала Покійну. В особі Ольги Мельник наш Відділ втратив віддану членку, а честерська громада втратила громадянку-патріотку.

Управа Відділу

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що 6-го червня 1980 р. відійшла у вічність на 89-му році життя довголітня членка 26-го Відділу СУА в Гемтремку Міч. бл. п. **Анна Пригарська з дому Германюк**.

Покійна народилася 2-го грудня 1891 р. в Скалаті, повіт Тернопіль. До Америки приїхала 1910 р. до чоловіка Йосифа.

Від перших початків заснування Відділу була щедрою членкою. Робила різні ручні роботи на виграш для Відділу.

Покійна Анна Пригарська

залишила в смутку три доньки з родинами: Мері Савку, Олену Старжинську, Ярину Кушнір, вісім внуків і три правнуки.

В похороні брали участь з прапорами і відзнаками членки 26-го Відділу СУА і членки Сестрицтва при церкві Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Гемтремку, якого покійна також була довголітньою членкою.

На кладовищі прощала покійну голова 26-го Відділу Катерина Кобаса. Закінчила словами "Спи дорога Союзанко, нехай земля американська буде Тобі легкою".

Управа і членки 26-го Відділу СУА, Гемтремк, Міч.

Ділимося сумною вісткою з членками СУА, що 12-го червня 1980 р. відійшла від нас у Вічність бл. п. **Розалія Коцопій**, засновниця і членка 35-го Відділу СУА в Озон Парку, Н. Й.

Покійна народилася в Сарниках Долішніх, повіт Рогатин. Залишила в смутку сина Ярослава і невістку Наталю.

Крім СУА Покійна належала до Апостольства Молитви при церкві Покрови Пречистої Діви Марії в Озон Парку.

Жаль і смуток залишаться надовго в наших серцях за Людиною, яка працювала для добра громади й народу.

Вічна їй Пам'ять!

Анна Опарик

НАШЕ ЖИТТЯ, ЖОВТЕНЬ 1980

ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

ЗА ЧАС ВІД 1. 1. 1980 до 30. 6. 1980 ЗЛОЖИЛИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД Н.Ж.

200.00 дол.

93 Відділ США — Hartford

150.00 дол.

Окружна Управа — New Jersey

По 100.00 дол.

1 Відділ США — New York, 66 Відділ США — New Haven

По 50.00 дол.

Окружна Управа — Ustate New York, 74 Відд. США — Chicago, 51 Відд. США — Wisconsin, 103 Відд. США — Hempstead, 65 Відд. США — New Brunswick, О. Гаєцька — New York

По 30.00 дол.

Людмила Морозова — Hunter, Олімпія Добровольська — New York

26.00 дол.

Евгенія Тріска

По 25.00 дол.

77 Відділ США — Chicago, Ганна Дмитерко-Ратич — Edison, Наталія і Константин Тиран — Rochester

20.00 дол.

Лена Іваницька — New York

19.00 дол.

Анна Поліщук — Chattanooga

По 15.00 дол.

А. Королишин — Detroit, 74 Відділ США — Chicago, Я. Мох — Toronto, Я. Левицька — Toronto, Прися Витвицька — New Haven

По 14.00 дол.

Надія Мандрусяк — Glen Spey, Христина Воевідка — Englewood Cliffs

13.00 дол.

Александра Богданів — Astoria

11.50 дол.

Марія Мулькевич — Baltimore

По 10.00 дол.

Фал на Кульчицька — Detroit, Анна Любинська — Detroit, Окружна Управа — Detroit, 105 Відділ США — Staten Island, 1 Відд. США — New York, Т. Якемчук — Key Gardens, Ірена Кашубинська — Parma, Окружна Управа — Philadelphia, Анна й Омелян Бровер — Chicago, 53 Відд. США — Detroit, Лідія Кучерська — Brooklyn, Софія Михайлишин — Baltimore, Мирослава Цибрівська — Milwaukee, Теодозія Гаврилів — Philadelphia, Марія Цюпак — Philadelphia, Наталія Петріна — Detroit, Стефанія Бала — Sunwyd, Ярослава Стойко — Toheka Lake, Парася Іванець — St. Catherines, Марта Ярош — Smoke Rise, Стефанія Дуб — Warren

По 9.00 дол.

С. Гребеняк — London Ville, Стефанія Фуч — Parma, Марія Скробах — Chicago, Евгенія Боднарчук — New Haven, Е. Дроздовська — Edmonton, Олена Войтович — Plano, Катерина Лепак — Miles, З. Зарицька — Plainview, Александра Різник — Astoria

По 8.00 дол.

Т. Царик — Washington, 78 Відд. США — Washington, Ярослава Хархалис — Toronto, Марія Тимяк — Pittsburgh, Іванна Левицька — Toronto, Леся Мочула — Clifton, Романа Микитюк — Toronto, Ярослава Фаріон — Chicago, Софія Левицька — McAdoo

По 7.00 дол.

Л. Захарченко — New York, Стефанія Лукомська Kerhonkson

6.00

Е. Процюк — New York

5.55 дол.

Косців — Brooklyn

По 5.00 дол.

Ірена Попович, 75 Відд. США — Newark, N.N., Олена Назар — New York, Юлія Данко — New York, М. Кіндрат — Rochester, Елда Дмитрів — Parma, Анна Столяр — Cleveland, Наталія Пеленська — Clifton, Ненсі Яць — Rockaway, Марія Береза — New York, Я. Панчук — Chicago, Олена Небожук — Edmonton, Меланія Сміак — Toronto, Евдокія Барнич — Detroit, Текля Приймак — London, Лідія Стівбун — Talmadge, Юлія Демченко — Bayonne, Марія Левицька — Chicago, Марія Гладка — Newark, Ольга Крижанівська — Brooklyn, Юлія Гробельська — Haddon, Я. Столярський — Irvington, Олена Гарасимчук — New Haven, Катерина Макух — Putnam, Ольга і Роман Мороз — Central Islip, Евгенія Савка — Edmonton, О. Крайківська — Edmonton

По 4.00 дол.

Богданна Боднар — Park Ridge, Надія Карачевська — Yonkers, Ада Осінчук — Fort Wayne, Катерина Хомяк — Detroit, Ольга Лободоська — Livonia, Неоніля Кліш — Philadelphia, Марія Королишин — Haddon, Я. Столярський — Omaha, Наталія Мітрінга — Jackson Heights, Володимира Брикович — Philadelphia, Теодозія Пришляк — Hillside, А. Таланова — Baltimore, Ярослава Фурманюк — Chicago, Наталія Мамчин — Winnipeg, Ірена Качанівська — Philadelphia, Ольга Керван — Philadelphia, Лена Басюк — Forest Park, Евгенія Шличка — Irvington, Дарія Сірко — Glen Spey, Марія Посмітюх — Seattle, Марія Масюк — Berlin, Дарія Нагніт — South Hampton, М. Мудрак — Cleveland, Марія Даниш — New York, С. Ліщинська — Philadelphia, Ольга Кузів — Wyandotte, Надія Бігун — Maplewood, Віра Кушнір — Yonkers, Катерина Кобаса — Hamtramck, Марія Турків — Parma, Корнелія Соболь — Hartford, С Рекшинська — New York, Людмила Сердюк — Trenton, Б. Мерфей — Hamtramck, Уляна Терлецька — Chicago, Ольга Ліщинська — South Orange, Марія Горук — Montreal, Василь Костритський — Philadelphia, Віра Мазяр — Maplewood, Ольга Цегельська — Bethlehem, Дарія Балазюк — Bethlehem, Олена Березюк — Minneapolis, Ольга Дубик — Trenton, Оксана Луцька — Woodside, Анна Майовська — West Orange, Т. Шуміловська — Schenectady, Марія Франко — Newark, С. Богословець — Morristown, Ірена Процик — Hot Springs, Стефанія Цегельська — St. Petersburg, Дарія Ломницька — S. Venice, В. Баслядинська — Parma, Анна Леник — Chicago, Анна Дикий — Bronx, Христина Браженко — Clifton

По 3.00 дол.

М. Річіха, Анна Бекерська — Utica, Віра Данец — Newark, Катерина Глинянська — Daniel Heights, Марія Смішкєвич — Kerhonkson, Ярослава Крижанівська — Kerhonkson, Е. Коцьо — Rochester, Наталія Стефанів — Philadelphia, Неоніля Дубітська — Frenchville, Петрина Зелем — Charleroi, Зіна Захарченко — New York, Ольга Голєвич — Chicago, О. Курчак — East Meadows, К. Горбачевська — Montreal, Марія Семотюк — Toronto, Галина Микита — Clifton, Роза Білоус-Кратко — Lakewood, Катруся Гавда — Edmonton, Ольга Ізьо — Edmonton

По 2.00 дол.

К. Терлецька — New York, А. Курилів — Canada, М. Вайда — Canada, Марта Караман — Lansdale, Марія Вузович — Glen Ellyn, С. Спитковська — Beamsville, Стефанія Евчук — Binghamton, Іванна Сидор — Rochester, А. Кравчук — Parma, Л. Леонартович — Wyandotte, М. Семянчук — Chicago, Ольга Лубоге — Concord, Анізія Струк — Chicago, Стефанія Дмитрик — Philadelphia, Франка Кравченко — Philadelphia

Докінчення на ст. 36

ОСІННЯ ГРА

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ

Чи знайдеться на нашій милій Україні ліс, в якому б не зустрілася вам білка? Певне, нема такого лісу, нема такого саду, в якому б не водилося оце миле звірятко.

Де лісова гілка — там і білка. Восени в білки особливо багато клопотів. Треба на зиму грибів насушити. Запастись горіхами, жолудями, шишками. Дупло вимостити, утеплити, впорядити, замаскувати.

Пізніше, коли на землю випадуть заморозки, їй треба міняти шубку.

Білка скидає перед зимівлею руду шерсть, одягаючи сіру, теплішу, м'якішу, пухкішу шубку.

Ще завіють сніги, загудуть завірюхи. Білка сховається в дупло, вкриється пуховим хвостом і чекатиме відлиги. А доки не чути заморозків, білка розважається.

Чи знаєте ви осінні білчині ігри?

Граються білки у схованки. Граються самі з собою, з променем-зайчиком.

Грається білка з білкою.

Сковзне промінь по дереву — білка за ним. Промінь на гілку — білка за променем. Зверху-донизу. Знизу-догори. Хто кого ловить — не втямиш. І не стомиться білка-стрибунка. І не прощається з осінню. Сонце на гілку — білка за ним. Білка на другу, сонце — за нею.

Лист за листом — осінь кружляє понад землею.

Білка безжурно у схованки грає. Білка на зиму горіхи збирає.

Грається променем, грається листом.

Не розлучається з нашим дитинством.

З кн. Босоногий дощ

ГЛИНЯНИЙ ЗБАНОК

(Третя нагорода в конкурсі СУА з нагоди Року Дитини)

В центрі одного славного міста стояв великий будинок. Був це музей, в якому переховувало дуже цінні старовинні речі. Музей відвідувало багато людей. Щоб оглянути його докладно, треба було провести там цілий день або й більше, бо музей мав тридцять кімнат, повних всяких цікавих речей.

В першій кімнаті були поміщені кістяки звірів-велетнів. Була це найбільша з усіх кімнат. Дальше була кімната заповнена випханими птахами з різних країн світу, в іншій були в скляних басейнах дивні риби та сотворіння з морського дна. Ще далі розміщено старовинну зброю, господарське знаряддя людей доісторичних часів. Була там різна всячина предивних речей, яких не будемо тут вираховувати, бо не ста-

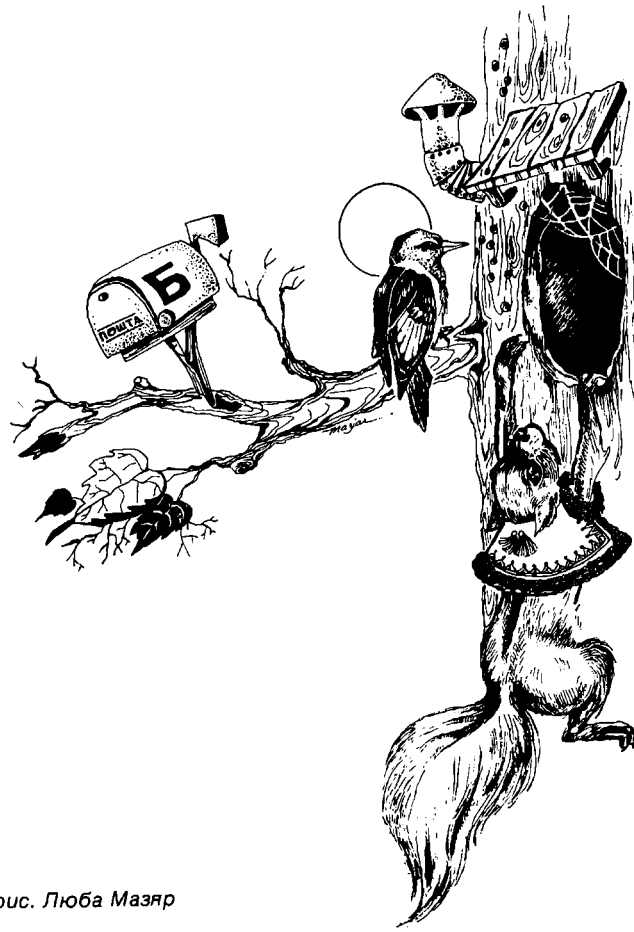

рис. Люба Мазяр

ВІКТОРІЯ

ло б місця. Остання кімната музею була найменша. В ній розмішено на полицях різні чаші, кепехи, різного роду збанки з дорогої порцеляни та срібний і золотий посуд. На стінах під стелею висіли блискучі труби, на яких трубили колись сурмачі на знак перемоги над ворогом.

Опівночі, коли все місто затихало — в музеї починався рух. Там оживали звірі-велетні, птахи починали літати, зброя бряжчала, інструменти вигравали предивні мелодії, а риби плакали вголос за своїми морями. В кожній кімнаті був рух, тільки в останній було найтихіше. Труби не хотіли сурмити, казали, що немає причин їм радіти і веселитися, а чаші і келихи, тихо й з жалем розказували один одному свою минувшину.

Ось Золотий Келех, розмальований дивними взорами розказував свою сумну історію:

— З мене пив останній раз червоне вино Олександр Великий, було це годину перед його смертю. Був це дійсно великий і хоробрий лицар. Багато світа пройшов, багато земель здобув і так молодим мусів умирати. Я бачив, як цей відважний колись володар, плакав наче дитина і кликав: "Мамо, я хочу жити, вирви мене з рук смерті".

— Я служила єгипетським фараонам, пишалася різьблена Срібна Ваза. Мене поклали разом з фараоном, після його смерти в піраміді. Там пролежала я тисячі років. Я була наповнена таким отруйним плинном, якого запах вбив аж шість дослідників старовини.

— А мене наповнювали цілющими мастями, — обізвалася Китайська Лямпа зроблена з тоненької порцеляни, — я горда з того, що уздоровила багатьох хворих.

— З мене пив мед жорстокий цісар Нерон, любуючись пожежою Риму, — сказав Срібний Келех.

— Я гасила спрагу Наполеонові на самотньому острові, куди то він попав покараний за свою гордість, — оповідала Мідяна Чашка.

Срібні та золоті тарілки розказували про пишність і розкоші на королівських дворах, де вони служили з роду в рід. Не було там одної речі, щоб сотки разів не повторяла історію свого життя. Тільки старий Глиняний Збанок мовчав, наче вічно дрімав у своєму кутку на полиці. Одного разу почали усі просити його, щоб розказав щось про себе.

— Ти вправді не шляхетного роду, от такий собі простий, зроблений з глини, — казав йому Золотий Келех, — але й ти мусиш мати якусь історію, якесь пережиття, коли ти сюди попав. Розкажи нам дещо про себе.

Збанок спочатку не хотів говорити.

— Не для вас, переповнених гордістю і пихою моя історія, — відповів він врешті. Але коли день-у-день не давали йому спокою, одного разу сказав:

— З мене пив воду сам Син Божий. Напоїла його, спрагненого, свіжою водою дівчина, якої я був власністю. Коли я поглянув в обличчя Ісуса, таке безмежне щастя огорнуло мене і таку радість відчув я якої напевно ніхто з вас, не знає.

Глиняний збанок замовк після цього і, затулившись у своєму кутку, хотів задрімати своїм щасливим сном.

Але в ту хвилину зійшли зі стін труби і, низько вклонившись йому, заграли найкращу мелодію слави. Золоті Келехи заховалися в кутки, покірливо схиливши свої голови. Усунувся вбік увесь посуд, залишивши перше місце Глиняному Збанкові. Шовкова, золотом вишита подушка, на яку не раз клали цінні євангелії, підійшла до Збанка і приклякнувши перед ним, просила лягти на неї.

— Тобі належаться всі почесті. Серед нас твоє першенство, виступи на середину, хочемо всі скласти тобі поклін.

Але Глиняний Збанок ніяк не хотів тих почестей. Він далі стояв у своєму кутку і рішуче казав усім:

— Найбільшу почесть у житті я вже дістав, інших не хочу, бо вони для мене не мають жодної вартости!

Рис. Ельміра Геруляк

Докінчення: ПРЕС ФОНД

delphia, Надія Кузьма — Philadelphia, Катерина Марків — Philadelphia, Марія Мідзяк — Philadelphia, Антоніна Мицак — Philadelphia, Іванна Пенкальська — Philadelphia, Олена Петрів — Philadelphia, Катерина Стефанів — Philadelphia, Анна Васильчук — Philadelphia, Марія Головей — New York, Анна Курилко — Syracuse

По 1.00 дол.

91 Відд. США — Bethlehem, Олена Филипович — Philadelphia, Наталія Клезор — Rawdon, Ярослава Гудзяк — Syracuse, Стефанія Жизневська — Syracuse, Ярослава Тимків — Syracuse, Марія Вікарчук — Philadelphia, Ірена Загалак — Kerhonkson, Софія Барусевич — Kerhonkson, Ольга Дусановська — Hamilton, Павлина Олексів — Kerhonkson, Тамара Масна — Rochester, Варвара Білинська — Los Angeles, д-р Парфанович — Buffalo, Клавдія Гов — Philadelphia, П. Стахів — Middlesex, Марія Глушко — Whitehall, Е. Гончарик — Kenoga, Іванна Медвідь — Garfield, Анна Яворська — Philadelphia, Анна Фіцяк — Philadelphia, Ева Клим — Philadelphia, Агафія Марусяк — Philadelphia, Ева Олейник — Philadelphia, Анна Прядка — Philadelphia, Марія Тимків — Philadelphia, Євгенія Гнатківська — Amsterdam, Софія Тацюк — Montreal, А. Бачинська — Montreal, Стефа Кібюк — Whitestone

Жертводавці на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", які склали свої пожертви як: подяки, побажання, привіти чи "Замість квітів" є проголошувати кожного місяця.

Щиро дякуємо

Іванна Ратич
фінансова секретарка

Замість квітів

Замість квітів на могилу нашої дорогої кузинки **бл. п. Софії Стефанович Голово** складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Ольга Стефанович з родиною

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Миколи Кізими**, мужа членки бувшого 4-го Відділу Анни Кізими, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Йосиф і Софія Серафими

Замість квітів на могилу **бл. п. інж. Мирона Левицького** складаю 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині висловлюю найщиріші співчуття

Анна Гореча

РІЧНІ ЗБОРИ

68-ИЙ ВІДДІЛ США, СИРАКУЗИ, Н.Й.

Річні загальні збори Відділу відбулися 25-го травня 1980 р. Управа Відділу залишилася в минулорічному складі: Ярослава Гудзяк — голова, А. Кравс — секретарка, Е. Бішко — касирка. Референти: Н. Сенік — культурно-освітня, А. Курилко — суспільної опіки, Фалина Войтович — пресова, Маляр — імпрезова і господарська.

Контрольна Комісія: Т. Шкільна, Ст. Жизневська, Боцун.

Ст. Жизневська,
секретарка зборів

Замість квітів на могилу **бл. п. Володимира Гентіша** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

д-р Богдан і Ольга Фараонів

Замість квітів на могилу **бл. п. Володимира Яворського** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Д-р Богдан і Ольга Фараонів

В пам'ять матері Юрія Артимішина і тещі Люби Артимішин, членки США **бл. п. Оксани Артимішин**, складає 10.00 дол. чп Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Камілля Гук-Смородська

В пам'ять нашої приятельки станиславів'янки **бл. п. Дарії Бойчук** складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Марко і Іванна Лепкі

Замість квітів на могилу **бл. п. Мирона Левицького**, мужа Славці Левицької, складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" по 5.00 дол.

Марія Береза, Поля Книш і Осипа Лень

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Замість квітів у пам'ять Ольги Н. Нірі складають на Український Музей 15.00 дол.

Іванна і Антін Скаппатура.

Замість квітів на могилу мого чоловіка **Миколи Вайди** складаю на Український Музей 50.00 дол.

Наталія Вайда

В пам'ять д-р **Ярослави Патрило** складаю 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку

Олена Качала

В пам'ять дорогої **бл. п. Соні Голод**, яка згинула трагічно в Торонто складаємо 40.00 дол. на Український Музей.

Ірина Скрипчук і Марія Сенік

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Романа Хойнацького**, батька дорогої братової Ірини Чайківської, складають 50.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, а дорогій Родині сердечне співчуття

Ольга Чайківська-Гореча,
Софія Витвицька з родинами
Торонто

Замість квітів на могилу **сп. п. Романа Хойнацького**, батька членки Екзекутиви США Ірини Чайковської, зложили 180.00 дол. на Український Музей: Ірина і Юліян Охримовичі, Ірина і Григорій Кузьми, д-р Теодозій і Любомира Крупи, Ольга і Мирон Гнатейки, Марта Скорупська, Богдан Геруляк, Любомир і Дарія Курилки. По 25.00 дол.; Зенон і Марія Храпливі — 20.00 дол.; Ярослав і Марія Томоруги — 10.00 дол.

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined — by Ukrainian National Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y., N.Y. 10003

Передплата в США: річна ... 11.00 дол., піврічна... 6.00 дол., Поодинокое число 1.15 дол. в Канаді: 11.00 ам. дол. або 12.00 кан. дол. Річна передплата: в Англії... 4 ф. ст., в Австралії... 7 дол. А., у Франції... 35 фр., в Німеччині 20 н. м., в Бельгії... 250 б. фр. Інші країни гляди обкл. ст. 3.

Subscription in the United States of America: 11.00 per year, half year 6.00: single copy \$1.15. in Canada: 11.00 U. S. \$ or 12.00 Can. \$
Subscription per year: in England... 4 Pound Sterling; in Australia — 7 Austr. \$; in France... 35 Fr.; in Germany 20 DV. in Belgium... 250 B. Frs. Other foreign countries see cover page... 3

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять меценаса Івана Володи-мира Сасвича пересилаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Рівночасно дякую панству Гентишам за 20.00 дол. в пам'ять мого чоловіка бл. п. Ярослава Петров-ського, які я долучила до суми 70.00 дол. Суму 90.00 дол. передала на Фонд В. Мороза.

Ірина Петровська

Замість квітів на могилу бл. п. Ольги Мельник, членки 13-го Відділу СУА, Честер, зложили на Пресовий Фонд "Нашого Життя":

Родина 50.00 дол.

По 10.00 дол.: Емілія Павлюк, Лідія Кий, Ірина й Андрій Сольчаники;
по 5.00 дол.: Марія Венчар, Анна Бугаєвська, Евфрозина Лесик, Марія Ключка, Катруся Петрик, Маргарета Волнир, Рут Галько, Лідія Грабова, Анна Сарахман, Анна Візняк, Анна Мінчак, Надія Баган, Надія Кізюк, Євгенія Кохан, Анна Візняк, Анна Мінчак, Надія Баган, Надія Кізюк, Євгенія Кохан, Олена Рибаків, Анна Микита, Галина і Богдан Кандюки, Анна і Володимир Александер;
4.00 дол. — Серафима Рондовська;
по 2.00 дол.: Ірина Назаревич, Тамара Рац, Люба Мшанецька, Ярослава Шабатура, Мері Дмитрусь.

В пам'ять Покійної Катерини Колодій, членки 26-го Відділу складає 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Родина

Вшановуючи пам'ять дорогої Мами складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

син Джозеф Шафранскі з родиною

Замість квітів на свіжі могили сл. п. Володимирі Ценко і сл. п. Марії Гірняк складаю 20 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а родині висловлюю глибоке співчуття

Анна Д. Ратич

УВАГА

1. Текст "замість квітів", побажань з різних нагод тощо, з датком на Пресовий і Запасний Фонди журналу "Наше Життя", поміщується без додаткової оплати на Пресовий Фонд.

2. Текст "замість квітів", побажань з різних нагод тощо, із датком на ІНШІ ЦІЛІ, поміщується за оплатою на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя":

а) За 3 рядки тексту (20 слів + підпис) 3.00 дол., кожний дальший рядок 1.00 дол.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих і образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 - 11 по полудні від 3 - 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533 - 4646. Адреса: 106 Second Ave., New York, N. Y. 10003

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

(Required by 39 U.S.C. 3685)

- Title of Publication: "OUR LIFE"
- Date of filing: 9-29-80
- Frequency of issue: monthly exec. July & Aug. combined
A. No. of issues published annually: 11 — annual subscription price \$11.00
- Location of Known Office of Publication (not printers): 108-Second Ave., New York, N.Y. 10003
- Location of the Headquarters of general business office of the Publishers (not printers): Ukrainian National Women's League of America, Inc. 108 2nd Ave., New York, N.Y. 1003.
- Names and complete addresses of Publisher, editor, and managing editor
Publisher: Ukrainian National Women's League of America, Inc. 108 2nd Ave. New York, N.Y. 10003
Editor: Ulana Lubovych — 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003
Managing editor: Marta Danyluk — 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003
- Owner (If owned by a corporation its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.)
Name: Ukrainian National Women's League of America, Inc. non-profit organization
Address: 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003
- Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities (If there are none, so state)
Name: none
address: —
- For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122, PSM) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)
 Have changed during preceding 12 months.

10. Extent and nature of circulation	AVERAGE No. copies each issue during preceding 12 months.	Actual no. copies of single issue published nearest to filing date.
A. Total no. copies printed (Net press run)	4600	4600
b. Paid circulation		
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	50	50
2. Mail subscriptions	4260	4260
C. Total paid circulation (Sum of 10B1 and 10B2)	4310	4310
D. Free distribution by mail, carrier or other means samples, complimentary, and other free copies	150	150
E. Total distribution (Sum of C and D)	4460	4460
F. Copies not distributed		
1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	140	140
2. Returns from news agents	none	none
G. Total (Sum of E, F1 and 2 — should equal net press run shown in A)	4600	4600

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete.

Signature and title of manager: Marta Danyluk

Signature and title of editor: Ulana Lubovych

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional
mailing offices" Return to "Our Life" Magazine, (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
RETURN POSTAGE GUARANTEED

*Взір до вишивання проекту Ірини (Ориси) Сенюк, виконаний під час перебування в Мордовських таборах
Embroidery design by Iryna (Orysia) Senyk, designed during her stay in the camps of Mordovia. Drawn by Olha Trachuk.*